MANU

Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq

Forældremøde

MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq - Ilitsersuut
MANU Forældremøde - Vejledning

MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq najoqqutassiaavoq Namminersorlutik Oqartussanut suliarineqartoq uannga: S/I God Barndom i 2018.
MANU Forældremøde er et koncept udviklet for Selvstyret i Grønland af S/I God Barndom i 2018

ISBN: 978-87-970309-6-7

© S/I God Barndom

Najoqqutassiamik inerisaasut, allattut aaqqissuisullu | Konceptudvikling, tekst og redaktion:
Camilla Brandi Anshøj, cand.pæd.
John Andersen, cand.psych.
Else Guldager, sundhedsplejerske, ph.d.

Suliniummik aqutsisut | Projektledelse:
Rikke Louise Kuhn, MANU Suliniummik aqutsisoq | MANU projektleder
Elna Bro, MANU-mi meeqqerisoq | MANU sundhedsplejerske

Suleqatigiit | Arbejdsgruppe:
Juliane Dalager, perorsaasoq, ukiumikkut akuleriinnut meeqqerivimmi pisorta
Pædagog, leder i integreret daginstitution
Majken Vith Tangkjær, Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi
AC-fuldmægtig i Socialstyrelsen
Mitdlaraq Motzfeldt Olsen, perorsaasoq, ukiumikkut akuleriinnut meeqqerivimmi pisortaq
Pædagog, leder i integreret daginstitution
Nivé Heilmann, Peqatigiiffimmi Kalaallit Meerartaanni suliniummik aqutsisoq
Projektleder i Foreningen Grønlandske Børn
Sofie Sørensen, perorsaanikkut siunnersorti
Pædagogisk konsulent
Tupaarna Frederiksen, perorsaasoq
Pædagog

Nutsernera | Oversættelse: Kunuunnguaq Fleischer
Ilioqqarnera | Layout: Eks-Skolens · Grafisk Design & Tryk
Ilusilersuisoq | Design elementer: Maria Motzfeldt. Marivik
Titartagartalersuisoq | Illustration: Christian Rex
Naqinneqarfia | Tryk: Eks-Skolens · Grafisk Design & Tryk

Oqaatsitigut aaqqissuisoq | Sproglig redaktion:
Malene Grue, cand.mag., tusagassiortoq | journalist
Else Løvstrøm, tusagassiortoq | journalist

MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq annertunerusumik paasisaqarfiginiarukku:
For yderligere oplysninger om MANU Forældremøde:
www.manu.gl
www.peqqik.gl
www.god-barndom.dk

MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq ataatsimiinnernut Kalaallit Nunaannit aallaaveqartunut atorneqarsinnaavoq. Atortussianik ilaannilluunniit allatut atuineq allakkatigut akuerineqaqqaarluni aatsaat pisinnaavoq.

MANU Forældremøde må anvendes til møder, der er forankret i Grønland. Al anden brug af materialet eller dele heraf kræver skriftlig tilladelse.

MANU

Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq
Forældremøde

Inuuneritta
PAARISA
Peqqissutsimut Pitsaaliuinermullu Aqutsisoqarfik
Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse
NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Imarisai

Siulequt **6**
MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq 8
MANU sunaava? 8
MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq 8
Illit ataatsimiinnermik aqutsisutut inissisimanissat 8
Atortussatit 10
Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup ingerlanera 10
Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup piareersarnera 10

1. MANU Meeqqap pisariaqartitai pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsineq **18**
Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup siunertaa 18
Ataatsimiinnerup ingerlanera 18
PP 1: Meeqqap pisariaqartitai pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut tikilluaritsi 20
PP 2: Titartakkanik filmiliaq 22
PP 3: Meeqqap pisariaqartitai pillugit suut ilisimavigit? 24
PP 4: Kaammattuineq – misigisat, unamminartut, ilisimasat aamma oqaatsit 26
PP 5: Allanik peqateqarneq – angajoqqaat, inersimasut aamma meeqqat allat 28
PP 6: Unikaallanneq 30
PP 7: Isumassuineq tuppallersaanerlu 32
PP 8: Meeqqap peqqissusaanik ikorfartuisumik nerisat imikkallu 34
PP 9: Meeqqap tunngaviusumik pisariaqartitai – sininnissaq aamma timikkut isumassugaaneq 36
PP 10: Inuulluaritsi, ullumimullu qujanaq 38

2. MANU perorsaaneq pillugu angajoqqaanik ataatsimiisitsineq **40**
Perorsaaneq pillugu angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup siunertaa 40
Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup ingerlanissaa 40
PP 1: Perorsaaneq pillugu angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut tikilluaritsi 42
PP 2: Titartakkanik filmiliaq 44
PP 3: Suna maannakkorpiaq eqqarsaatigiviuk? 46
PP 4: Nuannaarutissat amerlanerit – unamminartut ikinnerit 48
PP 5: Meeqqanik perorsaaneq pillugu suut ilisimavigit? 50
PP 6: Unikaallanneq 52
PP 7: Ataatat aamma anaanat 54
PP 8: Aanaa/aataakkut 56
PP 9: Suut allaanerusumik iliuusererusuppigit? 58
PP 10: Inuulluaritsi ullumimullu qujanaq 60

3. MANU Ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsineq **62**
Ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup siunertaa 62
PP 1: Ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut tikilluaritsi 64
PP 2: Titartakkanik filmiliaq 66
PP 3: Qitornat pillugu sulisunik qanoq suleqateqartarpit? 68
PP 4: Suleqatigiinneq meeqqanut qanoq pingaaruteqartigiva? 70
PP 5: Suleqatigiinneq pitsaanerulersinniarlugu qanoq iliorsinnaavugut? 72
PP 6: Unikaallanneq 74
PP 7: Ataatsimooqatigiiffiit assigiinngitsut 76
PP 8: Ataatsimooqatigiiffiit nutaat pillugit isumaqatigiissutit 78
PP 9: Inuulluaritsi ullumimullu qujanaq 80

Indholdsfortegnelse

Forord **7**
MANU Forældremøde 9
Hvad er MANU? 9
MANU Forældremøde 9
Din rolle som mødeleder 9
Dine materialer 11
Forældremødets forløb 11
Forberedelse af forældremødet 11

1. MANU Forældremøde om barnets behov **19**
Formålet med forældremødet 19
Mødets forløb 19
PP 1: Velkommen til forældremøde om barnets behov 21
PP 2: Animationsfilm 23
PP 3: Hvad ved du om barnets behov? 25
PP 4: Stimulation – oplevelser, udfordringer, viden og sprog 27
PP 5: At være sammen med andre – forældre, voksne og andre børn 29
PP 6: Pause 31
PP 7: Omsorg og trøst 33
PP 8: Mad og drikke som understøtter barnets sundhed 35
PP 9: Barnets basale behov – søvn og fysisk omsorg 37
PP 10: Farvel og tak for i dag 39

2. MANU Forældremøde om opdragelse **41**
Formålet med forældremøde om opdragelse 41
Forældremødets forløb 41
PP 1: Velkommen til forældremøde om opdragelse 43
PP 2: Animationsfilm 45
PP 3: Hvad er du optaget af lige nu? 47
PP 4: Flere glæder – færre udfordringer 49
PP 5: Hvad ved du om børneopdragelse? 51
PP 6: Pause 53
PP 7: Fædre og mødre 55
PP 8: Bedsteforældre 57
PP 9: Hvad kan du tænke dig at gøre anderledes? 59
PP 10: Farvel og tak for i dag 61

3. MANU forældremøde om fællesskab og samarbejde **63**
Formålet med forældremødet – Fællesskab og samarbejde 63
PP 1: Velkommen til forældremøde om fællesskab og samarbejde 65
PP 2: Animationsfilm 67
PP 3: Hvordan samarbejder du med personalet om dit barn? 69
PP 4: Hvad betyder samarbejdet for børnene? 71
PP 5: Hvad kan vi gøre for at skabe et bedre samarbejde? 73
PP 6: Pause 75
PP 7: Fællesskaber på kryds og tværs 77
PP 8: Aftaler om nye fællesskaber 79
PP 9: Farvel og tak for i dag 81

Siulequt

Asasarput ataatsimiinnermik aqutsisoq
»MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq« angajoqqaanik aamma sulisunik meeqqanik suliaqartuusunik ataatsimooqatigiinnissamut periarfissiivoq. Meeqqerivimmi, ilaqutariinnik sullissivimmi peqqinnisaqarfimmiluunniit sulisuunerit apeqqutaatinnagu, »MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq« aqqutigalugu najukkanni meeqqat 3-6-inik ukiullit pitsaasumik toqqissisimasumillu avatangiiseqartinnissaanik pilersitsinissamut periarfissinneqarput.

»MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq« assigiinngitsunik pingasunik sammisaqarpoq, angajoqqaanik ataatsimiisitsiniaruit atorsinnaasannik. Qulequttat pingasut ataatsimiinnerit ataasiakkaat qulequtassaattut naatsorsuussaasut ukuupput:

1. Meeqqap pisariaqartitai
2. Meeqqanik perorsaaneq
3. Ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu

Atortussiat qulequttallu pilersinneqarput nunamit tamarmit isumaginninnermik, ilinniartitaanermik peqqissutsimillu suliaqartut suleqatigiinnerisigut.

Siornatigut angajoqqaanik ataatsimiisitsinermik ingerlatsisimanngikkuit, ilitsersuummik tigussaasorujussuarmik najoqqutassaqalerputit. Neriuppugut maleruarnissaa iluaqutigiumaarit.

Aammattaaq eqqarsaatigisinnaavat najukkassinni meeqqanut angajoqqaanullu naleqqiullugu annertuumik allannguegataasinnaagavit. Sulinerit pillugu qujaffigiumavatsigit.

Sulilluarisi!

Doris Jakobsen Jensen

Peqqissutsimut, Isumaginninnermut
Inatsisinillu Atuutsitsinermut
Naalakkersuisoq

Ane Lone Bagger

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut,
Ilageeqarnermut Nunanullu Allanut
Naalakkersuisoq

Forord

Kære mødeleder
MANU Forældremøde er en mulighed for at samle forældre og personale som arbejder med børn. Ligegyldigt om du arbejder i en børnehave, på et familiecenter eller i sundhedsvæsnet, får du med MANU Forældremøde mulighed for lokalt at arbejde med at skabe et godt og trygt miljø for børnene i alderen 3-6 år.

MANU Forældremøde indeholder tre forskellige temaer, som du kan bruge, når du vil holde forældremøder. De tre temaer, som er beregnet til hver et møde, handler om:

1. Barnets behov
2. Børneopdragelse
3. Fællesskab og samarbejde

Materialet og temaerne er blevet til i samarbejde med social- og sundhedsfaglige personer fra hele landet.

Hvis du ikke har prøvet at gennemføre et forældremøde før, så er her en meget konkret vejledning. Vi håber, du får gavn af at følge den.

Du kan også tænke på, at du kan gøre en stor forskel for børn og forældre i dit lokalområde. Vi vil gerne takke dig for din indsats.

Rigtig god arbejdslyst!

Doris Jakobsen Jensen

Naalakkersuisoq for Sundhed,
Sociale Anliggender og Justitsområdet

Ane Lone Bagger

Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur,
Kirke og Udenrigsanliggender

MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq

MANU sunaava?

MANU najoqqutassiaavoq sulisunit nunamit tamarmeersunit suleqateqarluni pilersitaasoq, meeqqallu pitsaasumik inuuneqalernissaannut peqataasussaq.

»MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup« saniatigut aamma MANU tassaavoq angajoqqaanik pikkorissaaneq, angajoqqaanut tamanut neqeroorutaasartoq. Annermik suleqatigiikkaarilluni ilinniartitsineq ingerlanneqartarpoq, kisianni illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnilu MANU aamma inunnut ataasiakkaanut, aappariinnut kisermaanulluunniit neqeroorutaasinnaavoq. Pikkorissarnerup ingerlanerani angajoqqaat periarfissinneqassapput, qanoq iliorlutik ilaqutariittut namminneq meeqqamillu toqqissisimanartitaminnik inuuneqarsinnaanermik eqqarsaatiginissaanut. Ataata anaanalu qitiutinneqarput, ataatsimoornerat immikkoorneralluunniit apeqqutaatinnagit.

MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq

MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq imaqarpoq najukkami angajoqqaanik ataatsimiisitsinissanut siunnersuutinik pingasunik, assersuutigalugu meeqqerivimmi, ilaqutariinnik sullissivimmi imaluunniit napparsimavimmi meeqqat 3-6-nik ukiullit uninngavianni ingerlanneqarsinnaasunik. Sulisut ataatsimiinnermut peqataasinnaanerat periarfissatut ilaatinneqarpoq. Qulequttami siullermi sammineqarput meeqqap pisariaqartitai. Qulequttat aappaat perorsaanermut tunngavoq. Pingajuallu ataatsimooqatigiinnermut suleqatigiinnermullu tunngasuulluni. Ataatsimiinneq ataaseq nalunaaquttap-akunnerisa marluk missaanni sivisussuseqassaaq.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq ingerlanneqassaaq inummik ulluinnarni meeqqanik 3-6-nik ukiulinnik sullissisumik aqutsisoqarluni. MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq ilaqutariinnut 3-6-nik ukiulinnik meerartalinnut neqeroorutaasunut allanut tapertaavoq.

Illit ataatsimiinnermik aqutsisutut inissisimanissat

Ataatsimiinnermik aqutsisutut suliassat pingaarneq tassaavoq ataatsimeeqataasut pitsaasumik peqataanissaat. Peqataasut amerlanertigut tassaassapput angajoqqaat. Kisianni aamma tassaasinnaapput aanaa/aataakkut, angajoqqaarsiat, sulisut allalluunniit meeqqanik 3-6-nik ukiulinnik isumassuisuusut. Ilitsersuummi uani allaqqasarpoq ***angajoqqaat,*** kisianni aamma allaasinnaapput, meeqqat ataasiakkaat qanigisarisaat.

Angajoqqaat misigisartagaat kissaataalluni qitiutinneqassapput. Taamaammat illit nammineq siunnersuuteqarnissat innersuussuteqarnissallu tunuarsimaarfigissavat. Ilitsersuummut matumunnga ilaapput assersuutit ilisimasallu aallaavigisinnaasatit. Peqataasut apeqquteqassappata akisinnaanngisannik assersuutigalugu oqarsinnaavutit: »Qujanaq apeqqutinnut. Akitinnanga paasiniaqqaalaartariaqassavara«. Ataatsimiinnermi aqutsisutut meeqqat 3-6-nik ukiullit pillugit immikkut ilisimasaqartuusariaqanngilatit. Pingaarnerpaavoq ataatsimiinnerup nuannersutut misigineqarnissaata pilersaarutillu malinnissaasa isumaginissaat.

Isumassarsiatsialaasinnaavoq angajoqqaanik ataatsimiisitsineq sioqqullugu MANU-mi atuakkiat atuagaaqqallu suliarineqarnikut atuaqqaarukkit. Annermik »MANU Meeraq 3-nik aamma 4-nik ukiulik – Angajoqqaat atuagaat« angajoqqaanik ataatsimiisitsinissamut isumassarsiorfiusinnaavoq.

MANU Forældremøde

Hvad er MANU?

MANU er et koncept, som er blevet til i samarbejde med fagpersoner fra hele landet, og som skal bidrage til at skabe et godt liv for alle børn.

Ud over MANU Forældremøde er MANU også et forældrekursus, som tilbydes alle forældre. Det består af gruppeundervisning. I de mindre byer og bygder kan MANU tilbydes som undervisning af par og enlige. Kurset giver forældre muligheder for at overveje, hvordan de kan få et familieliv, som de og deres børn trives med. Både far og mor er i centrum, ligegyldigt om de er sammen eller hver for sig.

MANU Forældremøde

MANU Forældremøde indeholder tre forslag til forældremøder, som kan afholdes lokalt fx i børnehaven, på familiecenteret eller på en afdeling på hospitalet, hvor børn i aldersgruppen 3-6 år er indlagt. Det er tænkt ind som mulighed, at personale kan deltage i mødet. Det første tema handler om barnets behov. Det andet tema handler om opdragelse. Det tredje tema handler om fællesskab og samarbejde. Hvert møde varer ca. 2 timer.

Forældremødet gennemføres med en mødeleder, som i det daglige arbejder med børn i alderen 3-6 år. MANU Forældremøde er et supplement til de øvrige tilbud til familier med børn i alderen 3-6 år.

Din rolle som mødeleder

Din primære rolle som mødeleder er at hjælpe deltagerne godt igennem mødet. Deltagere vil for det meste være forældre. Men det kan også være bedsteforældre, plejeforældre, personale eller andre, der er omsorgspersoner for børn i alderen 3-6 år. I denne vejledning skrives ***forældre***, men det skal forstås ud fra, at det også kan være andre, der er tæt på de enkelte børn.

Det er forældrenes oplevelser og ønsker, som er i fokus. Derfor skal du være tilbageholdende med at komme med råd og anvisninger. Undervejs i vejledningen vil du blive præsenteret for eksempler og viden, du kan tage udgangspunkt i. Hvis deltagerne spørger om noget, du ikke kan svare på, kan du fx sige »Tak for det gode spørgsmål. Det skal jeg lige undersøge, før jeg svarer«. Som mødeleder behøver du ikke at være ekspert i børn på 3-6 år. Det vigtigste er, at du bestræber dig på at skabe en god stemning og at følge programmet.

Det er en god ide, at du inden forældremødet læser i de forskellige MANU bøger og hæfter. Det er især i MANU Barnet på 3 og 4 år – Forældrebog, du kan hente inspiration til forældremødet.

Atortussatit

MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq makkunannga atortussartaqarpoq:
- Ilitsersuut manna.
- Seqersitassat PowerPoints.
- Titartakkanik filmiliaq.
- Allagarsiussassaq pilerisaarut, angajoqqaanik ataatsimiisitsineq sioqqullugu nivinngarsinnaasat.
- Aggersaaniarluni immersugassaq, nammineq immersoriarlugu naqeriarlugulu peqataasinnaasunut tunniussinnaasat.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup ingerlanera

Pingaartuuvoq pilersaarutip tulleriinnerisa malinnissaat.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut periutsit makku pingaarnertut ilaapput:
- Titartakkanik filmiliaq aallaavigalugu oqallinnerit.
- Saqqummiinerit naatsut aqqutigalugit ilisimasanik ingerlatitseqqiineq.
- Apeqqutit assigiinngitsut eqqarsaatiginissaannut peqataasut periarfissinneqarneri.
- Qanoq iliortoqarsinnaanera pillugu ataatsimoorluni marlukkaarluniluunniit oqallinnerit.
- Siunissami sammisassat pillugit tigussaasumik pilersaarusiornerit.

Siumoortumik eqqarsaatigineqareersinnaavoq »MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq« ataatsimiinnermik nutaamik malitseqartinneqassanersoq, peqataasut qulequttat ilaannik itisilerinissartik kissaatigissapassuk, ataatsimiinnermilu siullermi pilersaarutit tamarmik angumerineqarsinnaanngippata.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup piareersarnera

Ajornanngippat marluugitsi

Inassutigineqarpoq MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq inummik allamik ilaqarlutit ingerlatissagit. Isumassarsiatsialaassaaq angajoqqaanik ataatsimiisitsineq suleqammik imaluunniit sulisumik ilinnit allaanerusumik tunuliaqutalimmik peqateqarlutit ingerlassinnaagukku. Meeqqerivimmi imaluunniit ilaqutariinnik sullissivimmi sulisuuguit perorsaanermik siunnersortimik imaluunniit sundhedsplejerskimik aappaqarsinnaavutit. Peqqinnissaqarfimmi sulisuuguit, perorsaasumik imaluunniit meeraaqqat pillugit siunnersortimik aappaqarsinnaavutit.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinissap kalerriutiginissaa

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinissap aallarnisaataasumik pilersaarusiorneranut ilaapput, ingerlatsisussap kinaanissaanik aamma ataatsimiinnerup qaqugu pinissaanik sumiinnissaanillu isumaqatigiissuteqarnerit.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinissaq kalerriutigisinnaavarsi assersuutigalugu ima:
- Angajoqqaat peqataasinnaasullu allat takusinnaasaanni allagartanik nivinngaallusi.
- Angajoqqaat toqqaannartumik saaffigalugit, soorlu meeqqerivimmut aallerneranni napparsimaviliarneranniluunnit – emailit, SMS, telefon assigisaallu atorlugit.
- Tusagassiissutini atorneqartuni allani ataatsimiinnissaq eqqaallugu, soorlu Facebook, SMS aamma nittartakkat.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinissat kalerriutigineqartarnerannut ileqquusut assigiinngillat. Iluaqutaasartutut nalunngisatit atukkit.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinissap kalerriutigineqarnerani periusaasup peqataasut ilimasullualertissinnaavai. Taamaammat aamma ataatsimiisitsinissap kalerriutiginera imminermini ataatsimiinnerup misigilluarneqarnissaanut sunneeqataasarpoq.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq ingerlanneqarsinnaavoq meeqqerivimmi inimiluunniit sumiiffimmi naapertuuttumi allami.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq sioqqullugu tigussaanerusumik suliassat

Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq sioqqullugu eqqarsaatigereertariaqarpoq ataatsimiinneq qanoq ingerlanneqassanersoq. Ataani taaneqartut eqqarsaatersuutinut ilaasariaqarput:

Dine materialer

MANU Forældremøde består af følgende materialer:
- Denne vejledning.
- PowerPoints.
- En animationsfilm.
- En reklameplakat, som du kan hænge op inden forældremødet.
- En invitations-skabelon, som du udfylder, printer og giver til mulige deltagere.

Forældremødets forløb

Det er vigtigt, at du følger rækkefølgen i programmet.

I forældremødet indgår følgende metoder som de vigtigste:
- Drøftelser med udgangspunkt i animationsfilm.
- Viden formidlet gennem minioplæg.
- Deltagerne får mulighed for at tænke over forskellige spørgsmål.
- Fælles og individuelle snakke om, hvad man kan gøre.
- Praktisk planlægning af fremtidige aktiviteter.

Det er en god ide på forhånd at overveje, om der er mulighed for at afholde endnu et MANU forældremøde, hvis deltagerne ønsker at gå så meget i dybden med et eller flere emner, at det ikke er muligt at nå hele programmet.

Forberedelse af forældremødet

Vær to, hvis det er muligt

Det anbefales, at du afholder et MANU forældremøde sammen med en anden person. Det er en god ide at lede et forældremøde sammen med en kollega eller en fagperson, som har en anden baggrund end dig. Er du i en børnehave eller på et familiecenter, kan det være en pædagogisk konsulent eller sundhedsplejerske. Arbejder du i sundhedsvæsnet, så kan det være en pædagog eller småbørnskonsulent.

Annoncering af forældremødet

Med til den indledende planlægning af et forældremøde hører aftaler om, hvem der skal gennemføre forældremødet og aftaler om tid og sted.

Nerriviit inissinnissaat. Pitsaanerpaavoq nerriviit inuit arfinilikkaarfigisinnaasaannik inissinneqarpata. Tassuunakkut peqataasut tamarmik oqaloqatigiinnernut peqataasinnaapput.

Sutugassaqarnissaq. Kaffi, tii, imeq. Aamma tamulugassaqalaarnissaq pitsaasuuvoq. Ajornanngippat assersuutigalugu nerisassat nerrivimmut iliorarneqarsinnaapput, unikaallannermi peqataasut nerisinnaaqqullugit. Immaqa ilissi allarluinnarnik periuseqartarpusi. Najukkassinni ileqquusut maleruarsigit.

PowerPointit filmillu takutinneri. Teknikikkut atortut misilikkit, aamma ataatsimiinneq sioqqullugu misissoruk peqataasut tamarmik takusaqarsinnaallutillu tusaasaqarsinnaassanersut. Filmiliamik takutitsissagussi pingaartuuvoq nipaata misilereernissaa.

Atortut: Angajoqqaanik ataatsimiisitsinermi atortussat tamaasa piareernissaat eqqaamajuk, soorlu pappialat, allaatit, tape allallu. Aamma peqataasut atortussaat eqqaamakkit soorlu MANU Angajoqqaat atuagaat, quppersakkat assigisaallu. Peqataasut tamatigorluinnangajak angerlaassaqarnissartik nuannarisarpaat.

Atortussanik agguaassisoqassappat, naammatunik nassareernissat eqqaamajuk. Peqataasunut tamanut naammanngippata, siumoortumik eqqarsaatigereeruk qanoq agguaanneqassanersut.

Sulisut angajoqqaalluunniit ilaat piumallutillu piffissaqarpata, immaqa assersuutigalugu ilaatinneqarsinnaapput apersuilluni filmiliat naatsukullaat, assit atortussalluunniit allat, angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut naapertuussinnaasut.

Meeqqat: Pisariaqarpat meeqqanik paarsisoqarnissaa aaqqissuunneqarsinnaavoq.

MANU ANGAJOQQAANIK ATAATSIMIISITSINEQ

I kan annoncere forældremødet fx ved:

- At opsætte plakater og andre former for opslag på steder, hvor det ses af forældre og andre mulige deltagere.
- At henvende dig personligt til forældrene, når de henter deres barn eller kommer på besøg på hospitalet – gennem mail, SMS, telefonsamtaler og lignende.
- At omtale mødet i andre medier, som I bruger, fx Facebook, SMS og hjemmesider.

Der er forskellige traditioner for, hvordan man annoncerer et forældremøde. Brug de måder, du har erfaring med, virker.

Den måde, forældremødet annonceres på, er med til at skabe de forventninger, som deltagerne kommer med. Derfor er annonceringen også med til at lægge stemningen på selve mødet.

Forældremødet kan afholdes i børnehaven eller i et andet velegnet lokale.

Praktiske opgaver inden forældremødet

Inden forældremødet er det en god ide at tænke over, hvordan mødet skal foregå. De følgende punkter bør altid indgå i overvejelserne:

Bordopstilling. Det er bedst, hvis der er borde med ca. 6 personer ved hvert bord. Så alle kan deltage i samtalen.

Forplejning. Kaffe, te, vand. Lidt at spise er også en god ide. Er det muligt, kan der fx stå noget mad på et bord, så deltagerne kan tage noget at spise i pausen. Måske har I helt andre måder at gøre det på. Følg jeres lokale traditioner.

Visning af PowerPoints og film. Afprøv teknikken og tjek, at alle kan se og høre, hvad der bliver sagt, inden mødet. Viser I film, er det vigtigt at tjekke lyden.

Materialer: Husk at samle alle de materialer, du skal bruge til forældremødet, fx papir, tusser, tape og andet. Husk også materialer til deltagerne i form af fx MANU forældrebøger og pjecer eller lignende. Deltagerne er næsten altid glade for at få noget med hjem.

Hvis der skal uddeles materialer, så husk at tage et tilstrækkeligt antal med. Hvis ikke der er nok til alle, så overvej på forhånd, hvordan de skal fordeles.

Er der nogle ansatte eller forældre med børn, der har tid og lyst, kan der eventuelt være forberedt fx nogle små filmklip med miniinterviews, fotos eller andet materiale, som kan være relevant for forældremødet.

Børn: Der kan eventuelt arrangeres pasning for børnene.

MANU FORÆLDREMØDE

Siunnersuutit: Nipangersimaannarneq ima pissuseqarfigisinnaavat

Peqataasut oqallinnermut peqataanngippata imaluunniit nipaaqalutik, makku misilinneqarsinnaapput.

- Nipaallisimalluaannarit – eqqannut qinerit, angajoqqaat isaasigut toqqarlugit qiviartarlugit. Imaassinnaavoq nipaanneq ajornartorsiutitut isiginngikkaat. Immaqa eqqarsaqqaalaarnissartik pisariaqartippaat imaluunniit akissutissamik oqaasertalernissaannut piffissaqalaarusullutik.
- Angajoqqaat timimikkut nalunaarutaat ilanngutikkit – ilaanni oqalunnermiit timimikkut oqariartuuteqarnerusarput. »Sørine, soorluuna isumaqataasutit … taamaappa?« imaluunniit »Jens, qallutit kivippatit. Allatut misigisimavit?«
- Nipaanneq aamma apeqqutigisinnaavat »Nipaangaarissi … Sooruna?«. Immaqa akissutaat tupaallaatigisinnaavat. Immaqa angajoqqaat akornanni ersinngikkaluamik isumaqatigiinngittoqarpoq, immaqa peqataasut peqataarusunngikkaluarlutik aggertariaqartutut misigitinneqarsimapput, allarluinnarmilluunnit peqquteqarsinnaallutik.
- Misilittakkatit atorlugit peqataanermik pilersitsigit: »Suliffinni naapikulasarpakka angajoqqaat oqartut…. Ilissi tamanna misiginikuuisiuk?«
- Nipaaginnarpata peqataasut qinnuigikkit apeqqut pillugu sanilertik oqaloqatigeqqullugu. Inuup ataatsip oqaloqatigininssaa peqataasut tamarmik oqaloqatigineranniit ajornannginnerusinnaavoq.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq sioqqullugu eqqarsaatigisassat

Ataatsimiinnermik aqutsisup suliassai: Ataatsimiinnermik aqutsisup angajoqqaanik ataatsimiisitsineq aallaqqaataaniit naggataanut aqussavaa, isumagalugulu peqataasut eqqissisimasumik nuannisaqatigiillutillu sammisassanik tamanik sammisaqarnissaat. Aqutsisup piffissaq nakkutigissavaa, sammisaq ataaseq piffissamik sivisuallaamik atuiffiuleqqunagu. Eqqaamajuk ilitsersuummi piffissaliussat siunnersuutaannaammata.

Ataatsimiinnermik aqutsisup suliassaa pingaartoq tassaavoq peqataasut tamarmik oqaaseqartittarnissaat, aamma assigiinngitsunik isummersorsinnaanerup akuersaarnissaa.

PowerPointini (PP) apeqqutit peqataasut peqataallualernissaannut ikorfartuutaassapput. Tassuunakkut periarfissinneqassapput pisartut assigiinngitsut namminneq qanoq allatut pissuseqarfigisinnaanerinik eqqarsaatersornissamut.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinermi qulequttat assigiinngitsunik isiginneriaaseqarluni allaaserineqarput. Taamaammat ataatsimiinnermik aqutsisoq seqersitassap (PP) tullianut ingerlaqqissinnaasassaaq, angajoqqaat piffissamik sivisunerusumik atuisinnaagaluarpataluunniit. Akunnerit marluk ingerlaneranni angumerineqarsinnaasut killeqarput.

Malugiuk oqallilluartoqarnerpaasarmat ataatsimiinnerup aallartinneraniilli angajoqqaat sulisullu immikkoorlutik issiappata.

Assersuutinik atuineq: Seqersitani ataasiakkaani assersuutit atorneqarsinnaapput peqataasut namminneerlutik assersuusiunngippata. Taama pisoqartarnera qaqutigoorpoq. Annermik illit tunuarsimaalaaruit utaqqikatannaveersaarlutillu.

Pitsaanerpaassaaq angajoqqaat namminneq assersuusiorsinnaappata.

Tip: Sådan kan du håndtere tavshed

Hvis deltagerne ikke engagerer sig i diskussionerne eller er meget tavse, så kan følgende prøves:

- Bliv i tavsheden – kig rundt, og få øjenkontakt med forældrene. Det er ikke sikkert, at de synes tavsheden er et problem. Måske har de brug for tid til at tænke sig om eller tid til at formulere deres svar.
- Inddrag forældrenes kropssprog - nogle gange siger det mere end ord. »Sørine du ligner en, der er enig … er du det?« eller »Jens du rynker brynene. Har du det på en anden måde?«
- Du kan også spørge ind til tavsheden »I er meget tavse … hvordan kan det være?«. Måske bliver du overrasket over deres svar. Måske ligger der en konflikt i forældregruppen og ulmer, måske har deltagerne følt sig presset til at deltage eller måske noget andet.
- Brug dine erfaringer til at skabe dynamik »I mit arbejde møder jeg tit forældre som siger … Kender I det?«
- Få deltagerne til at snakke med deres sidemand om det spørgsmål, som giver tavshed. Det kan være nemmere at drøfte det med én person frem for med hele gruppen.

Overvejelser inden forældremødet

Mødelederens opgaver: Mødelederen skal lede forældremødet fra start til slut og sørge for, at deltagerne når igennem emnerne på en afslappet og hyggelig måde. Mødelederen skal passe tiden, så et enkelt punkt ikke kommer til at tage alt for lang tid. Husk alle tider i vejledningen er vejledende.

En vigtig opgave for mødelederen er at sikre, at alle kan komme til orde, og at det er i orden at have forskellige synspunkter.

Spørgsmålene på PP (PowerPoints) er en hjælp til at gøre deltagerne aktive. Det giver dem mulighed for selv at overveje, hvordan de fx kan håndtere en situation anderledes.

Forældremødets emner bliver beskrevet ud fra flere synsvinkler. Derfor kan mødelederen godt gå videre til næste PP, selv om forældrene godt kan bruge lidt mere tid. Der er grænser for, hvad man kan nå på to timer.

Bemærk at det giver de bedste diskussioner, hvis forældre og personale sidder i hver deres grupper ved mødets start.

Brug af eksempler: Eksemplerne, der er beskrevet i forbindelse med de enkelte PP, kan anvendes hvis deltagerne ikke selv kommer med eksempler. Det sker kun sjældent, især hvis du er tilbageholdende og udviser lidt tålmodighed.

Det er klart bedst, at det er forældrene selv, der kommer med eksempler.

Isertuussineq: Pingaartuuvoq illit ataatsimiinnermik aqutsisutut erseqqissaanissat, peqataasut tamarmik, tassalu aqutsisoq aamma angajoqqaat, inimik allanut siammaassiviussussaanngitsumik pilersitseqataammata. Imminermut tunngalluinnartumik oqaloqateqarneq, soorlu nammineq meeraq imminullu pilluni, mianernartuusinnaavoq. Taamaammat ersarittariaqarpoq ataatsimiinnermi tusakkat paasisallu allanut ingerlateqqinneqassanngimata, aamma angajoqqaat namminneq oqaatsitik allanut oqaluttuarisinnaagaluarlugit, angajoqqaat allat misigisimasaat allanut oqaluttuarisussaanngikkaat. Tassuunakkut mamarliinerit pinaveersaarneqassapput.

Unikaallanneq: Unikaallannisaq pingaartuuvoq, peqataasut persuarsiunngikkaluarlutik oqaloqatigiinnissartik angajoqqaanillu ulluinnarni oqaloqatigisanngisaminnik oqaloqateqarnissartik pisariaqartissinnaammassuk. Unikaallannerup sivisuallaannginnissa isumagiuk.

Sulisut. Sulisut immikkoorlutik ataatsimoorpata (aqutsisoq ikiortaalu kisimik pinnatik), isumassarsiatsialaasinnaavoq naggataatigut sulisut isumaasa apeqqutiginissaat – peqataasut sinneri tusarniaaffigineqareerpata. Tassuunakkut qularnaarneqassaaq angajoqqaat peqataasullu allat misigisaminnik kissaatiminnillu oqaluttuarnissaat, sulisut peqataasut isumaannik sunnigaanngikkaluarlutik.

Pingaartuuvoq angajoqqaat sulisullu oqallisilinnginnissaat. Sulisut angajoqqaallu immikkoorlutik suleqatigiisillugit, peqataasut isummersornerit assigiinngitsut atussavaat ilisimasatut, suleqatigiinnerup ingerlateqqinnerani pingaaruteqarsinnaasutut. Angajoqqaat sulisullu isumaqatigiinngippata, ataatsimiinnermik aqutsisup kikkut eqqortuliornerat pillugu oqallinneq aallartisassanngilaa. Kisianni ataatsimiinnermik aqutsisup oqaatigisinnaavaa, isummat assigiinngitsut saqqummerneqarat, sulisut ataatsimiinnerminni oqallisigisariaqaraat.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup kingorna suliassat

Nalinginnaasumik torersaanerup saniatigut isumassarsiatsialaasinnaavoq, angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup ingerlanerani suliat katersornissaat, soorlu allattukkat, flipoverinut allatat il.il. Tamakku nivinngarneqarsinnaapput kikkunnit tamanit isumassarsiorfissatut.

Ataatsimiinnerup kinguninngua illit pingaartutut isigisatit allattukkit.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq malitseqartinneqassappat, soorlu suleqatigiissitaliorluni imaluunniit pisortatigoortuunngikkaluamik attaveqatigiittartuliorluni, inassutigineqarsinnaavoq isumaqatigiissusiortoqarnissaa, qaqugukkut ataatsimiittarnissat pillugit – ajornanngippat piaarnerpaamik. Aamma misissussavarsi angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut peqataasinnaasimanngitsunik peqataasoqarumassanersoq.

Fortrolighed: Det er vigtigt, at du som mødeleder understreger, at alle, både mødeleder og forældre, er med til at skabe et fortroligt rum. At tale sammen om noget så personligt, som ens barn og sig selv som forældre, kan være følsomt. Derfor skal det være klart, at mødet er omgærdet med fortrolighed, og at forældrene gerne må fortælle til andre, hvad de selv har sagt, men at de skal lade være med at fortælle om de andre forældres oplevelser. Det forebygger sladder.

Pausen: Pausen er vigtig, både fordi deltagerne kan trænge til at tale sammen mere uformelt og udveksle tanker med nogle af de forældre, som de ellers ikke får talt sammen med i det daglige. Sørg for at pausen ikke kommer til at tage for lang tid.

Personalet. Når personalet danner en gruppe for sig (undtagen mødelederen og hjælperen), er det ofte en god ide at spørge om personalets mening til sidst, og ***efter*** at de øvrige deltagere er hørt. Derved sikres det, at forældre og andre deltagere får fortalt det, de oplever og ønsker, uden at være påvirket af personalemedlemmernes synspunkter.

Det er vigtigt, at der ikke bliver en diskussion mellem forældre og personale som gruppe. Der, hvor personale og forældre er opdelt i hver sin gruppe, skal deltagerne bruge de forskellige synspunkter som en viden, der kan være vigtig i det videre samarbejde. Hvis forælde og personale er uenige skal mødelederen ikke starte en diskussion om, hvem der her ret. Men mødelederen konstaterer, at her er der forskellige meninger, som personalet må drøfte videre på et personalemøde.

Praktiske opgaver efter forældremødet

Ud over den almindelige oprydning er det en god ide at samle de materialer sammen, som er produceret under forældremødet, fx notater, flipover-papirer osv. Materialerne kan eventuelt hænges op, så alle kan inspireres af dem.

Noter det, du selv synes, er de vigtigste pointer, umiddelbart efter mødet.

Skal der laves en opfølgning på forældremødet, fx i form af arbejdsgrupper eller uformelle netværk, kan det anbefales at aftale, hvornår man skal mødes – helst hurtigst muligt. I skal også undersøge, om der er nogle, der skal være med, som ikke har kunnet deltage i forældremødet.

MANU Meeqqap pisariaqartitai pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsineq

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup siunertaa

Ataatsimiinnerup siunertaraa:

- Meeqqat 3-6-nik ukiullit pisariaqartitaat pillugit ilisimasanik ingerlatitseqqinnissaq.
- Meeqqat pisariaqartitaat pillugit angajoqqaat ilisimaarinnilernissaat.
- Angajoqqaat ataasiakkaat meeqqamik pisariaqartitaanik piviusunngortitsinissamut periarfissaannik patajaallisaanissaq.
- Angajoqqaat akunnerminni imminnut ammanerulernissaannik pilersitsinissaq.
- Angajoqqaat akornanni meeqqat pillugit ataatsimooqatigiinnerup siuarsarnissaa.

Ataatsimiinnerup ingerlanera

Piffissaq	PowerPoint Nr.	Sammisaq
5	1	Meeqqap pisariaqartitai pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut tikilluaritsi
10	2	Titartakkanik filmiliaq
15	3	Meeqqap pisariaqartitai pillugit suut ilisimavigit?
15	4	Kaammattuineq – misigisat, unamminartut, ilisimasat aamma oqaatsit
15	5	Allanik peqateqarneq – angajoqqaat, inersimasut aamma meeqqat allat
15	6	Unikaallanneq
15	7	Isumassuineq tuppallersaanerlu
15	8	Meeqqap peqqissusaanik ikorfartuisumik nerisat imikkallu
15	9	Meeqqap tunngaviusumik pisariaqartitai – sininnissaq aamma timikkut isumassugaaneq
5	10	Inuulluaritsi, ullumimullu qujanaq
Katillugit nal. ak. 2 minutsillu 15-it		

Piffissaliunneqartut siunnersuutaapput, ingerlatsinissaq missingeruminarsarniarlugu. MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq akunnerit marluk missaannik sivisussuseqartussatut pilersaarusiugaavoq.

MANU Forældremøde om barnets behov

Formålet med forældremødet

Formålet med mødet er at:

- Formidle viden om børnenes behov 3-6 år.
- Forældrene bliver bevidst om børnenes behov.
- Styrke den enkelte forælders muligheder for at tilfredsstille sit barns behov.
- Skabe større åbenhed mellem forældrene indbyrdes.
- Fremme et fællesskab mellem forældrene, som handler om deres børn.

Mødets forløb

Tid	PowerPoint Nr.	Tema
5	1	Velkommen til forældremøde om barnets behov
10	2	Animationsfilm
15	3	Hvad ved du om barnets behov?
15	4	Stimulation – oplevelser, udfordringer, viden og sprog
15	5	Være sammen med andre – forældre, voksne og andre børn
15	6	Pause
15	7	Omsorg og trøst
15	8	Mad og drikke, der understøtter barnets sundhed
15	9	Barnets basale behov – søvn og fysisk omsorg
5	10	Farvel og tak for i dag
2 timer og 5 minutter i alt		

Tiderne er vejledende for at give et overblik over forløbet. Et MANU Forældremøde er planlagt til at vare ca. to timer.

PP PowerPoint 1.1
Meeqqap pisariaqartitai pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut tikilluaritsi

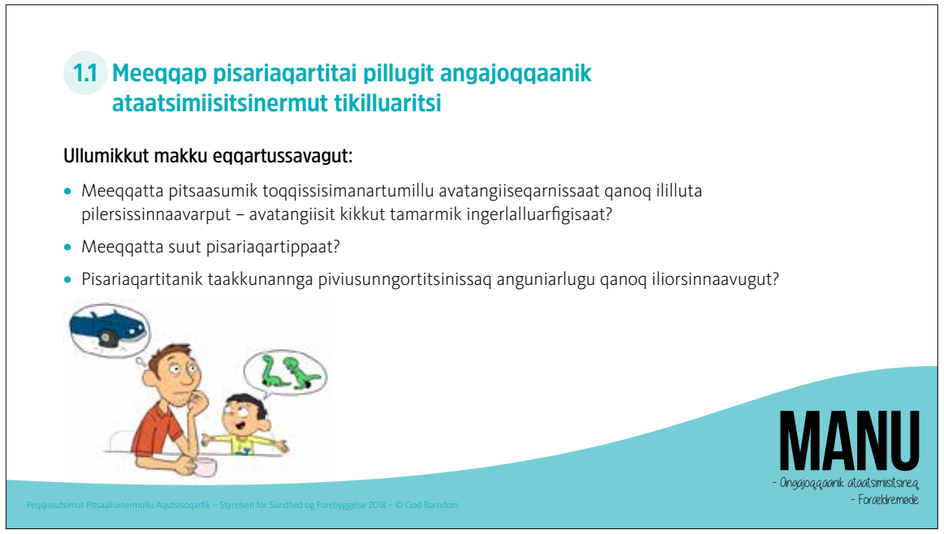

Anguniagaq
Peqataasut tamarmik tikilluaqqusaasutut toqqissisimasutullu misiginissaat, aamma ataatsimiinnermi qanoq pisoqarnissaanik paasitilluarneqarnissaat.

Imaaliorsinnaavutit
Tikilluaqqusissaatit naatsumillu oqaluttuaralugit:
- Kina/kikkut ataatsimiinnissamik aallarnisaasuua/-suuppat?
- Kina ataatsimiinnermik aqutsiva, kinalu ikiortigaa?
- Kikkut peqataappat?
- MANU sunaana?
- Isummat assigiinngitsut ilassilluarneqartut – peqataasut isumaqatigiittariaqanngillat.
- Ataatsimiinnerup mianerisassaanera tamanit ataqqisariaqartoq, inuttullu oqallisigisat allanut oqaluttuareqqinneqassanngitsut.

- Tulliullugu oqaluttuariuk meeqqat tamarmik toqqissisimasumik inuuneqarnissaat kissaatigigipput, angajoqqaajugutta, aanaa/aataakkuugutta, saniliugutta, angajoqqaarsiaagutta imaluunniit sulisuugutta, aamma ataatsimiinnermi ataatsimooratta qanoq iliorluta meerartatta pitsaasumik inuuneqarnissaannik pilersitsisinnaanerput oqallisiginiarlugu. Taamaaliussaagullu PowerPointini seqersitani immikkoortut oqallisiginerisigut.
- Nerriveqatigiiaat qinnuigikkit imminnut ilasseqqullugit, peqataasut tamarmik aallaqqaataaniilli oqaaseqarsinnaaqqullugit. Immaqa amerlanerit imminnut ilisarisimareerput, kisianni taamaakkaluarpalluunniit imminut ilisaritinneq tamatigut nuannertarpoq. Immitsinnut ilisaritereerutta titartakkanik filmiliaq aallaqqaasiullugu isiginnaassavarput.

PP PowerPoint 1.1
Velkommen til forældremøde om barnets behov

Mål
At alle føler sig velkomne og trygge samt får et overblik over, hvad der skal ske i løbet af mødet.

Sådan kan du gøre
Du byder velkommen og fortæller kort:
- Hvem er initiativtagerne til mødet?
- Hvem er mødeleder og hjælper?
- Hvem deltager?
- Hvad er MANU?
- Forskellige synspunkter er velkomne – der behøver ikke være enighed blandt deltagerne.
- Mødet er et fortroligt rum, som skal respekteres af alle, og at de personlige ting, der tales om, ikke må fortælles videre til andre.

- Fortæl derefter, at vi ønsker et trygt liv for alle børn, hvad enten vi er forældre, bedsteforældre, naboer, plejeforældre eller personale, og at vi er samlet til mødet for at snakke om, hvordan vi kan skabe et godt liv for vores børn. Det vil vi gøre ved at tale om de punkter, der står i PowerPointen.
- Bed deltagerne hilse på hinanden ved bordene, så alle får sagt noget fra start. De fleste kender måske hinanden i forvejen, men uanset hvad, er det at præsentere sig med til at skabe en god stemning. Når vi har hilst på hinanden, starter vi med at se en kort animationsfilm.

PowerPoint 1.2
Titartakkanik filmiliaq

Anguniagaq
Meeqqap pisariaqartitaasa pilersitsiffiusinnaasumik isumassarsitiffiusinnaasumillu isiginiarnissaat.

Imaaliorsinnaavutit
- Filmiliaq takutiguk, apeqqutigalugulu meeqqap pisariaqartitai pillugit filmiliap peqataasut immikkut ittunik eqqarsalersinnerai.
- Oqaluttuariuk titartakkanik filmiliaq tassaasoq unnuk manna oqallisigisassatsinnut aallarnisaataasoq. Filmi takutinneq ajornarpat pilersaarut B atorsinnaavat.

Pilersaarut B
Imaaliorsinnaavutit:
- Assinik suliffigisanni meeqqat inuunerat pillugu takutitsisunik takutitsigit.
- Naatsumik oqaluttuariuk meeqqat suna nuannarinerpaasarneraat. Aammaa angajoqqaanik ataatsimiisitsineq sioqqullugu meeqqanik aperisaqarsinnaavutit paasiniarlugu suna nuannarinerpaasarneraat, meeqqallu oqaluttuaannik issuaallutit.

PowerPoint 1.2
Animationsfilm

Mål
At sætte fokus på barnets behov på en konstruktiv og inspirerende måde.

Sådan kan du gøre
- Du viser filmen og spørger, om det får deltagerne til at tænke på noget særligt omkring barnets behov.
- Fortæl at det var en opstart til det, vi skal tale om i aften. Hvis det ikke er muligt at vise film, kan du bruge plan B.

Plan B
Du kan:
- Vise nogle billeder, der viser noget om børnenes liv fra det sted, du arbejder.
- Fortælle lidt om, hvad børnene er gladest for. Du kan eventuelt inden forældremødet spørge nogle børn om, hvad de er gladest for, og citere det, børnene har fortalt dig.

PowerPoint 1.3
Meeqqap pisariaqartitai pillugit suut ilisimavigit?

1.3 Meeqqap pisariaqartitai pillugit suut ilisimavigit?

- Kaammattuineq – misigisat, unnamminartut, ilisimasat, oqaatsit.
- Allanik peqateqarneq – angajoqqaat, inersimasut, ikinngutit.
- Isumassuineq – tuppallersaaneq, timikkut attaveqarneq.
- Meeqqap peqqissusaanik ikorfartuisumik nerisat imikkallu.
- Meeqqap tunngaviusumik pisariaqartitai – sininnissaq, timikkut isumassugaaneq, paaqutarineqarneq.

MANU
- Ornagaqqaanik ataatsimiitsineq
- Forældremøde

Peqqissutsimut Pitsaaliuinermullu Aqutsisoqarfik – Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse 2018 – © God Barndom

Anguniagaq
Meeqqap pisariaqartitaasa pingaanerit qitiutinnissaat aamma paasiniassallugu angajoqqaat peqataasullu allat aamma sulisut meeqqat pisariaqartitaat pillugit qanoq eqqarsaateqarnersut, kiisalu meeqqat pisariaqartitaasa piviusunngortinnissaat pillugu amerlanernik tigussaasunillu isumassarsititsinissaq.

Imaaliorsinnaavutit
- Naatsumik oqaluttuariuk seqersitami meeqqat tamarmik tunngaviusumik pisariaqartitaasa ilaat takutinneqartut.
- Tulliullugu peqataasut qinnuigikkit minutsit marluk atorlugit namminneq meeqqamik pisariaqartitaat takorlooraagamikkit suut pingaartittarnerlugit eqqarsaatigeqqullugu.
- Apeqqutigiuk ilaat eqqarsaatigisaminnik angajoqqaaqatiminnut saqqummiusserusunnersut.
- Naggasiullugu apeqqutigiuk peqataasut meeqqat pisariaqartitaannik allanik – maannamut eqqaaneqariingitsunik - eqqaasassaqarnersut.

Meeqap pisariaqartitai pillugit angajoqqaat ilassutigisaat, flipoverimut allassinnaavatit. Isumassarsiorfissatut ataatsimeereernissamut nivingasinnaavoq.

- Oqaluttuariuk qulequttat seqersitami allassimasut tamaasa ataatsimiinnermi tikikkumaarlugit, maannalu eqqartussagissi kaammattuineq.

PowerPoint 1.3
Hvad ved du om barnets behov?

1.3 Hvad ved du om barnets behov?

- Stimulation – oplevelser, udfordringer, viden, sprog.
- Være sammen med andre – forældre, voksne, kammerater.
- Omsorg – trøst, fysisk kontakt.
- Mad og drikke, der understøtter barnets sundhed.
- Barnets basale behov – søvn, fysisk omsorg, pleje.

MANU
- Ornagaqqaanik ataatsimiitsineq
- Forældremøde

Peqqissutsimut Pitsaaliuinermullu Aqutsisoqarfik – Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse 2018 – © God Barndom

Mål
At få fokus på barnets vigtigste behov og undersøge, hvad forældre, andre deltagere og personale umiddelbart tænker, børn har behov for, samt at give yderligere og konkrete ideer til, hvordan børns behov kan tilfredsstilles.

Sådan kan du gøre
- Du fortæller meget kort, at PowerPointen viser nogle grundlæggende behov, som alle børn har.
- Bed derefter deltagerne om at bruge to minutter til at tænke på, hvad de er optaget af, når de tænker på deres egne børns behov.
- Du spørger, om der er nogle, som har lyst til at dele deres tanker med de øvrige forældre.
- Til sidst spørger du, om deltagerne kan se andre behov hos børnene, som ikke er nævnt tidligere.

Forældrenes tilføjelser om barnets behov kan du evt. skrive op på en flipover. Den kan hænges op til inspiration efter mødet.

- Du fortæller, at I vil komme omkring alle emnerne på PowerPointen under mødet, og at I nu skal tale om stimulation.

PP PowerPoint 1.4
Kaammattuineq – misigisat, unnamminartut, ilisimasat aamma oqaatsit

Anguniagaq
Meeraq pitsaasumik inerikkiartussappat qanoq iliortoqarnissaanik angajoqqaat ilisimasaqalerlutillu eqqarsaateqarnissaat, aamma misigissagaat meeqqamik inerikkiartorneranut namminneq annertuumik pingaaruteqarlutik.

Imaaliorsinnaavutit
- PP-mi allaqqasut eqqartukkit, immaqalu allanik, illit nammineq pisariaqartutut isigisannik assersuusiorlutit.
- Meeqqap pisariaqartitai pillugit oqaatigisatit angajoqqaat qanoq isumaqarfigineraat apeqqutigiuk.
- Tulliullugu oqaluttuarissavat misigisat pitsaasut meeqqamut pingaaruteqarluinnartuusut. Maanna angajoqqaat qinnuigikkit inimi angalaarlutik misigisimasatik nuannersut pillugit imminnut oqaluttuuteqqullugit.
- Naatsumik apeqqutigiuk, misigisat nuannersut oqaluttuarinerat qanoq-innersoq.
- Peqataasut qinnuigikkit eqqarsaatigeqqullugu arlaatigut pitsanngorsagaqarusunnersut.

Assersuutit atorsinnaasatit
Meeqqavit pisariaqartippai:
- *Kaammattugaaneq*. Soorlu malugissutsimi apummi pinnguarluni atornerisigut, oqaluttuat pissanganartut tusarnaarnerisigut, atuakkat assitallit isiginnaarnerisigut il.il.
- *Misigisat*. Soorlu pissanganartumik pisuttuaqataalluni, nuannisaqatigiinnersi misigalugu, atuffatsilluni, nerisassioqataalluni nerisassanullu akuutissat assigiinngitsut misilillugit, aalisakkamik tisanersi iganersilu isiginnaarlugu. Pinngortitaq uumasullu aqqutaani takusasi misigalugit, immap isikkumigut nikerarnera, sikup ilulissallu ilusaat, sila.
- *Unamminartut*. Soorlu ujaqqat qaavini nakkarnaveersaarneq, meeraq ilikkaqqajaasaanik ikioruk, soorlu marlunnik assakaasulimmik cyklerneq, arsamik akorsineq arsarnerlu.
- *Ilisimasat*. Soorlu meeqqavit oqaluttuunnera nerisassat suminngaanneertarnerannik, qanoq inuit allat peqatigineqartarnersut, uumasut assigiinngitsut sunik nerisarnersut, qanoq boor'lunik iffiortoqartarnersoq, sooq puisit pueriasaartarnersut aqqaqqillutillu aamma sivisuumik taarnerani seqineq sumiittarnersoq.
- *Oqaatsit*. Soorlu meeqqavit oqaluuttarnissaa, assersuutigalugu misigisai misigissusaalu pillugit, meqqamit suna kisaatiginerlugu, pisuttuartillusi uumasunik assigiinngitsunik takusaqarussi il.il. Taamaaliornerup kingunerisarpaa meeqqap oqaatsimigut pikkorinnerulernera.

PP PowerPoint 1.4
Stimulation – oplevelser, udfordringer, viden og sprog

Mål
At forældrene får viden om og tænker over, hvad der skal til, for at barnet udvikler sig på en god måde, og at de får en fornemmelse af, at de selv har stor betydning for deres barns udvikling.

Sådan kan du gøre
- Du taler om det, der står på PP og kommer eventuelt med andre eksempler, som du selv mener, er vigtige.
- Du spørger forældrene, hvad de tænker om det, du har sagt om, hvad barnet har brug for.
- Derefter fortæller du, at gode oplevelser er guld værd for dit barn. Du beder nu forældrene gå rundt i lokalet og fortælle hinanden om de gode oplevelser.
- Du spørger kort, hvordan det var at tale om gode oplevelser.
- Du beder deltagerne tænke over, om der er noget, de gerne vil blive bedre til.

Eksempler du kan bruge
Dit barn har brug for:
- *Stimulation.* Fx bruge sine sanser ved at tumle i sneen, høre spændende historier, se i billedbøger osv.
- *Oplevelser*. Fx være med på en spændende tur, opleve hvor hyggeligt I har det sammen, når du læser en historie, laver mad i fællesskab og smager på forskellige former for krydderier, ser på fisken, I renser og koger. Opleve naturen med dyr, I møder på jeres vej, havets forskellighed, isens formationer, vind og vejr.
- *Udfordringer*. Fx at prøve at balancere på nogle sten, hvor det er svært at holde balancen, hjælpe med noget, som dit barn er lige ved at kunne, fx cykle på to hjul, lære at gribe og spille med en bold.
- *Viden*. Fx at du fortæller dit barn om, hvor maden kommer fra, hvordan man omgås hinanden, hvad forskellige dyr lever af, hvordan man bager boller, hvorfor sælerne pludselig dukker op, og forsvinder igen og hvor solen er henne, når det er mørkt meget længe.
- *Sprog.* Fx at du taler med dit barn om, hvad det oplever og føler, hvad du gerne vil have barnet til at gøre, hvis I oplever forskellige dyr, når I går en tur osv. Det gør, at barnet bliver bedre til sit sprog.

PowerPoint 1.5
Allanik peqateqarneq – angajoqqaat, inersimasut aamma meeqqat allat

1.5 Allanik peqateqarneq – angajoqqaat, inersimasut aamma meeqqat allat

Qitornat pisartuni assigiinngitsuni allanik peqateqartarpoq, soorlu eqqassinni pinnguarnermini – meeqqerivimmi pinnguartilluni – ikinngutit, ilaquttat aamma aana/aataakkut pinnguaqatigitillugit.

Allanik peqateqarnermigut meeqqap ilinniartarpai:

- Inuit allat qanoq ilagineqartarnersut, suullu malittarineqartarnersut.
- Ilaanni naaggaartoqartariaqartoq, nuannarinngisaqaraanni.
- Sorusunnerluni allanut oqalluttuarsinnaaneq.
- Isumassuilluni allanut pissuseqarnissaq, aamma allanik uumisaarineq akuerisaanngitsoq.

MANU
- Ungasigiinnik atuutsimiitsineq
- Forældremøde

Peqqissutsimut Pitsaaliuinermullu Aqutsisoqarfik – Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse 2018 – © God Barndom

Anguniagaq
Angajoqqaat eqqarsaatigissagaat meeqqamik allanik peqateqartarneranut naleqqiullugu qanoq isummersortarnerlutik aamma qanoq iliorlutik meeqqap inuttut attaveqaatai patajaallisarsinnaanerlugit.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut qinnuigikkit PP-mi allassimasut suleqatigiikkaarlutik oqallisigeqqullugit.
- Assersuutissaqarnersut apersukkit, taakkulu aallaavigalugit angajoqqaat apersukkit, qanoq iliorlutik meeqqat atatsimooqatigiiffigisinnaasaannik nassaarniarlutik imminnut tapersersorsinnaanersut.
- Angajoqqaat meeqqat najugarisaminni qanoq pinnguaqatigiittarnerinik assersuusiortikkit. Aamma assersuusiorsinnaavaat inersimasut qanoq iliorlutik meeqqat pinnguarnerat tapersersortarneraat, soorlu qaqugukkut qanorlu ikiuuttarnersut imaluunniit pisariaqalerfiatigut qanoq akuliuttarnersut.
- Peqataasut qinnuigikkit eqqarsaatigeqqullugu arlaatigut pitsanngorsagaqarusunnerlutik.

Assersuutit atorsinnaasatit
- Pinnguartarfimmiitilluta ernerma ilaanni sakkortuuliorpallaalinnginnissaminut ikiuunnissara pisariaqartittarpaa.
- Meeqqat mikinerit pinnguaqatigiinnerminni malittarisassarpassuit angajullernit ilinniartarpaat.
- Meerara aanaa/aataakkuminiitilluni uagutsinniinnerminit allaanerusunik ilinniagaqartarpoq.

PowerPoint 1.5
At være sammen med andre – forældre, voksne og andre børn

1.5 At være sammen med andre – forældre, voksne og andre børn

Dit barn er sammen med andre i mange situationer fx: leg i området, hvor I bor – leg i børnehaven – leg sammen med venner, familie og bedsteforældre.

Gennem samvær lærer barnet:

- Hvordan man er sammen med andre, og hvilke regler der gælder.
- At man nogle gange skal sige fra, når der er noget, man ikke har lyst til.
- At fortælle andre, hvad det gerne vil.
- At opføre sig omsorgsfuldt over for andre, og at det ikke er i orden at drille andre.

MANU
- Ungasigiinnik atuutsimiitsineq
- Forældremøde

Peqqissutsimut Pitsaaliuinermullu Aqutsisoqarfik – Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse 2018 – © God Barndom

Mål
At forældrene tænker over deres holdninger til barnets samvær med andre, hvordan de kan styrke barnets sociale relationer.

Sådan kan du gøre
- Du beder deltagerne tale om det, der står i PP i grupperne.
- Du spørger efter eksempler og taler ud fra dem om, hvordan forældrene kan støtte hinanden i at finde måder børnene kan være sammen på.
- Du får forældrene til at komme med eksempler på, hvordan børnene leger sammen, der hvor de bor. De kan også komme med eksempler på, hvordan de voksne understøtter legen, fx hvornår og hvordan de hjælper eller griber ind, når børn har behov for det.
- Du beder deltagerne tænke over, om der er noget, de gerne vil blive bedre til.

Eksempler du kan bruge
- Når vi er på legepladsen, har min søn nogle gange brug for min hjælp til ikke at blive for vild.
- De mindre børn lærer en masse regler af de større børn, når de leger sammen.
- Mit barn lærer noget andet hos bedsteforældrene end hjemme hos os selv.

PowerPoint 1.6
Unikaallanneq

Anguniagaq
Periarfissaapput: imeq, kaffi, tii tamulugassamerngillu – aamma issiaqatiginngisanik oqaloqateqalaarnissaq.

Imaaliorsinnaavutit
- Unikaallannerup qanoq sivisutiginissaa qaqugulu peqataasut utereersimanissaat oqaatigiuk. Unikaallanneq annerpaamik minutsinik 15-inik sivisussuseqartariaqarpoq.

Unikaallannermut atatillugu peqataasut allaanerusumik inississinnaavatit, nutaanik suleqatigiiliorlutit. Peqataasut amerlanertigut ilisarisimanerusatik issiaqatigerusuttarpaat. Assersuutigalugu anaanat, ataatat, aanaa/aataakkut allallu ataatsimoortissinnaavatit.

PowerPoint 1.6
Pause

Mål
Mulighed for at få vand, kaffe, te og lidt let at spise – og at tale kort med andre end dem, man sidder sammen med.

Sådan kan du gøre
- Du fortæller, hvor lang tid pausen varer, og hvornår deltagerne skal være tilbage. Pausen bør være på maksimalt 15 minutter.

I forbindelse med pausen kan du eventuelt bryde op i den måde, deltagerne sidder sammen på, så de kommer til at danne nye grupper. Deltagerne vil ofte sætte sig sammen med dem, de kender bedst. Du kan fx dele dem op i mødre, fædre, bedsteforældre og andre.

PowerPoint 1.7
Isumassuineq tuppallersaanerlu

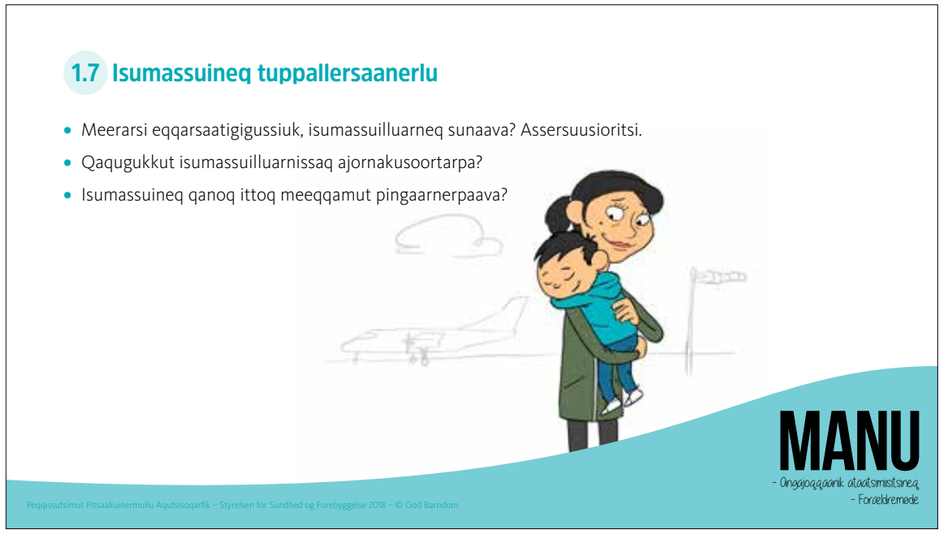

Anguniagaq
Angajoqqaat eqqarsalersinnissaat isumassuilluarnerup tuppallersaanerullu suunerinik, aamma isumassorneqarnissamik tuppallersarneqarnissamillu pisariaqartitsisoqarnerani suut pinngitsoorniagassaanersut. Saniatigutttaaq siunertaavoq isumassuineq pillugu meeqqamullu naleqqiullugu unamminartutut misigisartakkaminnik angajoqqaat isummersuutaasa ersersinnissaat.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut qinnuigikkit ataatsimoorlutik apeqqutit isummersorfigeqqullugit. Peqataasut assersuutissaqanngippata, illit ataatsimik marlunnilluunniit assersuusiorsinnaavutit aallarnisaatissatut.
- Apeqqutigisinnaavat meerartik aliasutsillugu pitsaanerpaamik qanoq tuppallersartarneraat.
- Peqataasut qinnuigikkit arlaatigut pitsanngorsagaqarusunnerlutik eqqarsaatigeqqullugu.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat iliuuserisinnaasaannut assersuutit:
- Meeraq annersimappat tuppallersarlugu.
- Meeraq qasuppat innartillugu.
- Meeqqap oqaasii tusarnaarlugit, assersuutigalugu pakatsisimappat, kamappat, aliasuppat ersiorpalluunniit – pissuseqarfigalugulu, meeqqamit malugineqaqqullugu angajoqqaat ikiuukkumasut.

Angajoqqaat pinngitsoorniagassaannut assersuutit:
- Angajoqqaat sakkortuumik assortuunnerinik meeqqap misigisaqartinnissaa, annermik imigassamik sunnigaasimatillutik.
- Inunnut meeqqap ilisarisimarpianngisaanut toqqissinartinngisaanullu meeqqap akisussaaffigineranik angajoqqaat tunniussinerat.
- Meeqqap killissaasa qaangerneqarnerat.
- Meeqqap maluginiarneqarnissaminik ikiorneqarnissaminillu pisariaqartitsinerata arajutsineqarnera, angajoqqaat allanik ulapputeqarnerat pissutigalugu.
- Meeqqap aliasutsilluni, kamatsilluni ersiortilluniluunniit tuppallersarneqannginnera ikiorneqannginneraluunniit.

PowerPoint 1.7
Omsorg og trøst

Mål
At få forældrene til at tænke over, hvad god omsorg og trøst er, og hvad der helst skal undgås i forbindelse med behov for trøst og omsorg. Derudover er formålet at synliggøre forældrenes holdninger til omsorg, og hvilke udfordringer de oplever i forbindelse hermed.

Sådan kan du gøre
- Du beder deltagerne om at forholde sig til spørgsmålene i fællesskab. Har deltagerne ingen eksempler, kan du eventuelt komme med et eller to eksempler for at starte.
- Du kan spørge, hvordan de bedst trøster deres barn, når det er ked af det.
- Du beder deltagerne tænke over, om der er noget, de gerne vil blive bedre til.

Eksempler du kan bruge
Eksempler på det forældrene kan gøre:
- At trøste barnet, når det har slået sig.
- At putte barnet, når det er træt.
- At lytte til det, barnet siger, hvis det fx er skuffet, vred, ked af det eller bange – og tage sig af det, så barnet mærker, at forældrene vil hjælpe.

Eksempler på det forældrene bør undgå:
- At barnet oplever mange voldsomme skænderier imellem forældrene, især når de er påvirket af alkohol.
- At forældrene overdrager ansvaret for barnet til nogle mennesker, som barnet næsten ikke kender og føler sig utryg ved.
- At barnets grænser bliver overskredet.
- At barnets behov for opmærksomhed og hjælp overses, fordi forældrene har travlt med andre ting.
- At barnet ikke bliver trøstet eller hjulpet, når det er ked af det, vred eller bange.

PowerPoint 1.8
Meeqqap peqqissusaanik ikorfartuisumik nerisat imikkallu

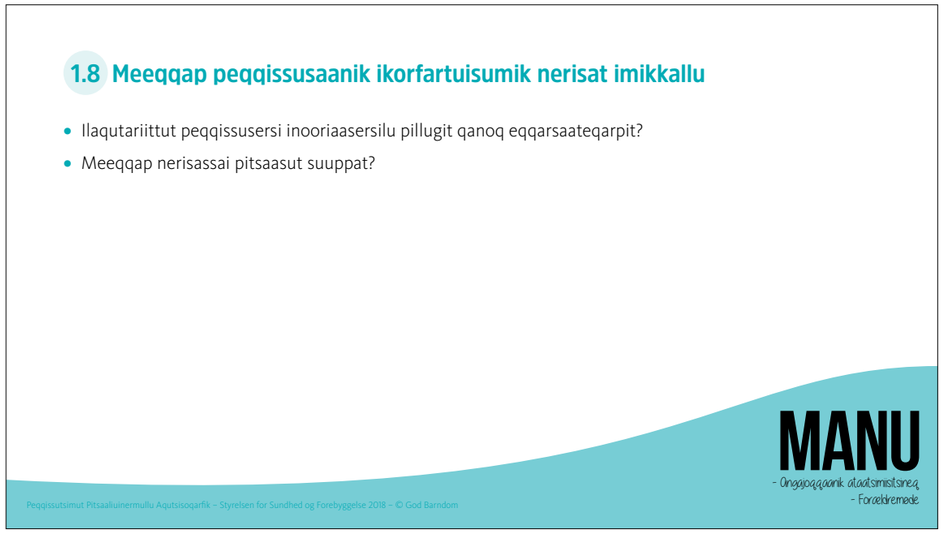

Anguniagaq
Meeqqap peqqissusaata nerisaanik imigaanillu qanoq iluaquserneqarsinnaanera pillugu, suullu pinngitsoorniartariaqarnerinik angajoqqaat eqqarsalersinnissaat. Saniatigut siunertaavoq angajoqqaat nerisaqarneq imigaqarnerlu pillugit isummersornerisa aamma meeqqap ilaqutarillu nerisaasiannut atatillugu unamminartitaasa ersersinnissaat.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut qinnuigikkit apeqqut siulleq pillugu sanilerisartillu minutsinni marlunni oqaloqatigeeqqullugit.
- Suleqatigiiaani apeqqutip aappaa oqallisigitiguk, tassalu: nerisat pitsaasut.
- Peqataasut qinnuigisinnaavatit pappialarsuarmut eqqarsaatitik allaqqullugit, taannalu iikkamut nivinngarlugu.
- Oqaluttuariuk meeqqat amerlavallaat ullut tamaasa annertuallaamik sodavandinik, mamakujunnik naatsiianillu panertunik pisartut. Angajoqqaat ilaasa meeqqap peqqinanngitsunik noqqaalluni uteriisernera akioruminaatsissinnaavaat. Aanaa/aataakkut akuttunngitsumik peqqinnaanngitsunik neqeroorsinnaasarput. Angajoqqaat assigiinngitsut unamminartut tamakku qanoq pissuseqarfigisarpaat?
- Aperikkit namminneq isumartik naapertorlugu, meeqqatik peqqinnartunik nerisaqarlutillu imigassaqartarnissaat anguniarlugu, pitsaanerpaamik namminneq qanoq iliorsinnaasorinersut.
- Oqaluttuariuk ullup ingerlanerani tamussiussassat amerlavallaat meeqqat nerisassanik narrutuunngortissinnaagaat, ataatsimooqatigiillunilu nerilernermi kaattarnerat annikillisillugu.
- Meeqqat nerisaqarnissaannut innersuussutit oqaluttuarikkit. Eqqaamajuk meeqqanut nerisaqarnermut innersuussutit aallaavigissagakkit.
- Peqataasut qinnuigikkit eqqarsaatigeqqullugu arlaatigut pitsanngorsagaqarusunnerlutik.

Ilisimasat aallaavigisinnaasatit
»Meeqqanut inuusuttunullu inassutaavoq nikerarluartunik kalaaliminertortassasut, kisiannili annermik nannup neqaa, arferit kigutillit neqaat, timmissat imarmiut puisitoqqallu neqaat tunuarsimaarfigisassagaat. Nerisassat tamakku assersuutigalugu taarserneqarsinnaapput aalisakkanik aamma miluumasut nunamiut neqqaannik, soorlu tuttut, umimmaat aamma savaqqaat Kujataaneersut neqaannik«.

Innersuussutit peqqinnartut:
- Nikerarluartunik nerisarit.
- Ullut tamaasa nerisakkit: iffiat, suaasiassat/issingiassat, naatsiiat, qaqorteqqasut imaluunniit pastat.
- Paarnanik naatitanillu ullut tamaasa nerisarit.
- Aalisakkanik miluumasullu imarmiut neqaannik assigiinngitsunik nerisarit.
- Immummit sanaat immussuillu orsukitsut toqqartakkit.
- Neqit qallersuutissallu orsukitsut toqqartakkit.
- Punneq, makkariina uulialu annikitsuinnarmik atortakkit.
- Sukkut, mamakujuit, taratsut sodavandillu annikitsuinnarmik pisakkit.
- Ullormut nalunaaquttap-akunnera ataaseq aalasarit.

PowerPoint 1.8
Mad og drikke som understøtter barnets sundhed

Mål
At få forældrene til at tænke over, hvordan barnets sundhed understøttes af mad og drikke, og hvad de helst skal undgå. Derudover er formålet at synliggøre forældrenes holdninger til mad og drikke, og hvilke udfordringer de oplever i forbindelse barnets og familiens spisevaner.

Sådan kan du gøre
- Bed deltagerne bruge to minutter til at tale med deres sidemand om det første spørgsmål.
- Få deltagerne i grupperne til at tale om det andet spørgsmål: det gode måltid.
- Bed eventuelt deltagerne om at skrive deres tanker på et stort papir, som kan hænges op på væggen.
- Fortæl, at for mange børn får sodavand, slik og chips hver dag. For en del forældre kan det være svært at modstå barnets plagerier om usunde ting. Bedsteforældregenerationen kan ofte tilbyde usunde ting. Hvordan tackler de forskellige forældre de udfordringer?
- Spørg om, hvad de selv mener, er det bedste, de kan gøre, for at deres barn får sund mad og drikke.
- Fortæl, at for mange snacks i løbet af dagen er med til at gøre børnene kræsne og mindre sultne ved de fælles måltider.
- Fortæl om kostrådene for børn. Husk det er kostrådene til børn, du skal tage udgangspunkt i.
- Bed deltagerne tænke over, om der er noget, de gerne vil blive bedre til.

Viden, du kan tage udgangspunkt i
»Børn og unge anbefales at spise varieret grønlandsk mad, men skal være tilbageholdende med særligt isbjørn, tandhvaler, søfugle og ældre sæler. Disse fødevarer kan for eksempel erstattes af fisk og landpattedyr som ren og moskusokse samt lam fra Sydgrønland«.

De sunde råd:
- Spis varieret.
- Spis brød, gryn, kartofler, ris eller pasta hver dag.
- Spis frugt og grønt hver dag.
- Spis forskellige fisk og havpattedyr.
- Vælg mælkeprodukter og ost med lavt fedtindhold.
- Vælg kød og pålæg med lavt fedtindhold.
- Brug kun lidt smør, margarine og olie.
- Spar på sukker, slik, saft og sodavand.
- Vær i bevægelse en time om dagen.

PP PowerPoint 1.9
Meeqqap tunngaviusumik pisariaqartitai – sininnissaq aamma timikkut isumassugaaneq

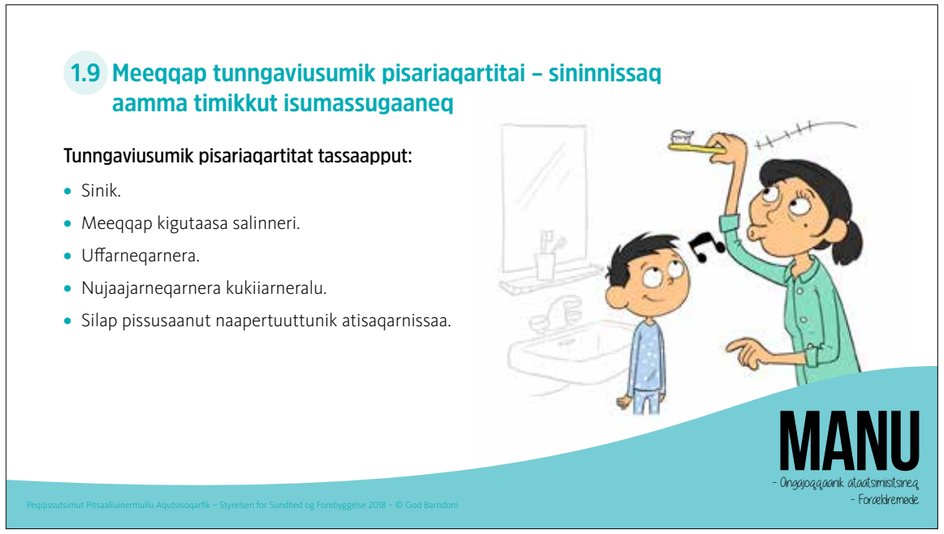

Anguniagaq
Meeqqap tunngaviusumik pisariaqartitai pillugit ilisimasanik angajoqqaanut ingerlatitseqqinnissaq. Saniatigut aammattaaq siunertaavoq tunngaviusumik pisariaqartitat pillugit isummersuutaasa tamatumunngalu atatillugu angajoqqaat unamminartittagaasa ersersinneqarnissaat.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut qinnuigikkit meeqqap tunngaviusumik pisariaqartitai pillugit nerriveqatitik oqaloqatigeqqullugit.

Angajoqqaat namminneq eqqaanngippassuk, assersuutigalugu apeqqutigisinnaavatit meeqqap kigutaasa salinniarneranni sinitsinniarneranilu unamminartuusinnaasut (meeraq ullup-unnuallu kaajallakkiartornerani qanoq pisarpa? Meeraq naammattumik sinittarpa? Siniliaartarpa? Unnuaq naallugu sinittarpa?)

- Angajoqqaat qinnuigikkit imminnut oqaluttuuteqqullugit, qanoq iliorlutik meeqqatik timikkut isumassortarnerlugit, naammattumillu sinininnissaa qularnaartarnerlugu.

Angajoqqaat isumassarsiatsialaasinnaasunik paarlaasseqatigiinnissaat isumagiuk, arlaat meeqqami sininniartarneranik timikkullu isumassorniarneranik unamminartitaqassappat. Isummat pingaarnerit flip-overimut allanneqassapput. Ataatsimiinnermi aqutsisutut ikiortitulluunniit akisinnaanngikkussi misissorumallugu oqaatigisiuk, qaqugulu eqqartoqqikkumaarnerlugu isumaqatigiissutigalugu.

- Apeqqutigisinnaavat meeraasa timikkut attaveqarneq qanoq ittoq nuannarinerpaasarneraat, sunalu nuannarinnginnerpaasarneraat.
- Apeqqutigisinnaavat meeraat qanoq qisuariartarnersoq attavigineqarnini nuannarinngikkaagamiuk.
- Peqataasut qinnuigikkit eqqarsaatigeqqullugu arlaatigut pitsanngorsagaqarusunnersut.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Uanga misilittagaqarluarpunga meeraq aalajangersimasumik innartarfeqartillugu.
- Innalernerani erinarsoreeraangama, qulleq qamittarpara, taavalu utaqqilaariarlunga nipaarsaarlunga anisarlunga.
- Ukiukkut oqortunik atisalersorniarnera pisariusaqaaq.
- Kigutit saligutaat pillugit erinarsuusiornikuuvunga, tamatigut atortakkatsinnik, maanna panimma kigutimi salinnissai nuannarisaqaa.

PP PowerPoint 1.9
Barnets basale behov – søvn og fysisk omsorg

Mål
At formidle viden til forældre om barnets basale behov. Derudover er formålet at synliggøre forældrenes holdninger til de basale behov, og hvilke udfordringer de oplever i den forbindelse.

Sådan kan du gøre
- Bed deltagerne tale med de andre ved bordet om barnets basale behov.

Hvis forældrene ikke selv kommer ind på det, kan du spørge fx om udfordringer ved tandbørstningen og barnets søvn (Har barnet en god døgnrytme? Får barnet sovet nok? Falder barnet let i søvn? Sover det natten igennem?)

- Bed forældrene om at fortælle hinanden, hvordan de giver deres barn fysisk omsorg og sikrer, at det får sovet tilstrækkeligt.

Lad forældrene give hinanden tips og ideer, hvis der er nogle der har udfordringer med barnets søvn og fysiske omsorg. De vigtigste pointer skrives på flipover. Er der noget, som mødelederen og hjælperen ikke kan svare på, så sig, at I vil undersøge det, og aftal, hvornår I kan tale videre.

- Du kan spørge om, hvilken form for fysisk kontakt deres barn bedst kan lide, og hvad det ikke kan lide.
- Du kan spørge forældrene om, hvordan deres barn reagerer, når det ikke kan lide kontakten.
- Du beder deltagerne tænke over, om der er noget, de gerne vil blive bedre til.

Eksempler, du kan bruge
Forældrene siger måske:
- Jeg har gode erfaringer med at have et fast tidspunkt, han skal sove på.
- Når jeg har sunget godnatsang, slukker vi lyset, jeg bliver siddende lidt, og så lister jeg til sidst ud ad døren.
- Jeg har et hyr med at give ham nok varmt tøj på om vinteren
- Jeg har opdigtet en tandbørste-sang, som vi altid synger, så nu elsker min datter af få børstet tænder.

PowerPoint 1.10
Inuulluaritsi, ullumimullu qujanaq

Anguniagaq
Angajoqqaat ataatsimiinneq peqataanerlu qanoq misigisimanerlugu eqqarsaatigissagaat. Peqataasut tamarmik angajoqqaanik ataatsimiisitsinermit anissasut isumalluarlutik, aamma meeqqanut imminnullu iliuuseqarnissartik piumassuseqarfigalugu.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut aperikkit ataatsimiinnermut peqataaneq qanoq-igineraat.
- Angajoqqaanik ataatsimiisitsinissamut pilersaarusioqataasimasut takkussimasullu tamaasa qujaffigikkit.
- Inuulluaqqukkit ullumimullu qujallutit. MANU-mi sammisassat allat pilersaarusiorsimagussigit tamatuma oqaluttuarinissaa eqqaamajuk.

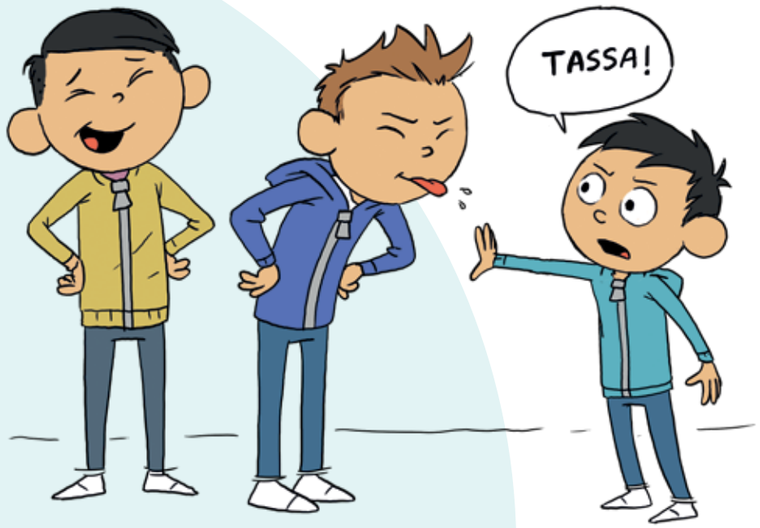

PowerPoint 1.10
Farvel og tak for i dag

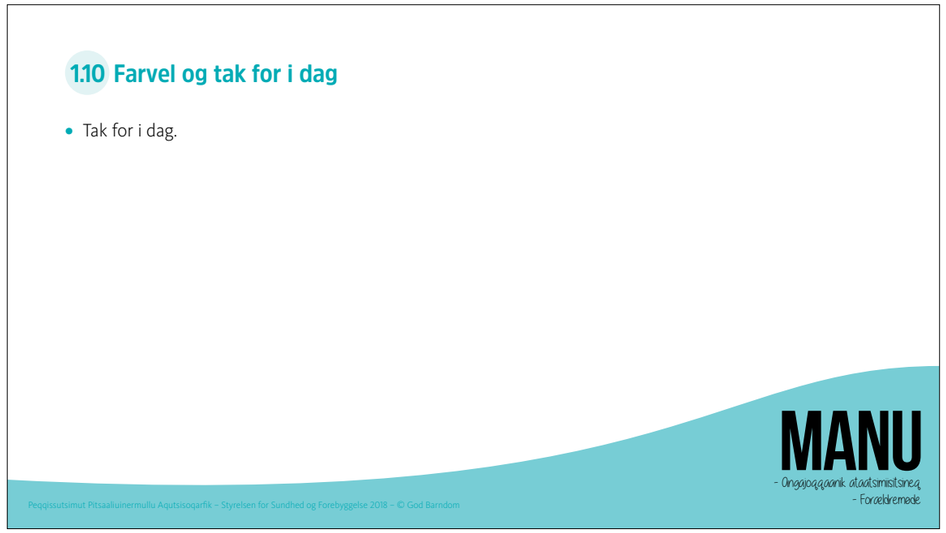

Mål
At forældrene tænker over mødet, og hvordan det har været at deltage. At alle går fra forældremødet med en optimistisk stemning og har mod på at gøre noget for børnene og hinanden.

Sådan kan du gøre
- Spørg deltagerne om, hvordan det har været at deltage i mødet.
- Sig tak til alle dem, der har hjulpet med at planlægge forældremødet, og tak til alle, der kom.
- Sig farvel og tak for i dag. Har I planlagt andre MANU arrangementer, så husk at fortæl om det.

MANU perorsaaneq pillugu angajoqqaanik ataatsimiisitsineq

Perorsaaneq pillugu angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup siunertaa

Ataatsimiinnerup siunertaraa:

- Angajoqqaat perorsaanermut atatillugu angajoqqaatut inissisimanertik pillugu eqqarsalersinnissaat tamannalu pillugu eqqartuinissaat.
- Angajoqqaat meeqqallu pitsaasumik ataatsimooqatigiittarnerisa patajaallisarnissaat.
- Angajoqqaat akunnerminni ammanerusumik pissuseqalernissaat.
- Angajoqqaat akunnerminni meeqqanut tunngasutigut ataatsimooqatigiinnerisa siuarsarnissaat.

Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup ingerlanissaa

Piffissaq	PowerPoint Nr.	Sammisaq
5	1	Perorsaaneq pillugu angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut tikilluaritsi
10	2	Titartakkanik filmiliaq
15	3	Suna maannakkorpiaq eqqarsaatigiviuk?
15	4	Nuannaarutissat amerlanerit – unamminartut ikinnerit
15	5	Meeqqanik perorsaaneq pillugu suut ilisimavigit?
15	6	Unikaallanneq
15	7	Ataatat aamma anaanat
15	8	Aanaa/aataakkut
15	9	Suut allaanerusumik iliuusererusuppigit?
5	10	Inuulluaritsi ullumimullu qujanaq
Katillugit nal. ak. 2 minutsillu 5		

Piffissaliunneqartut siunnersuutaapput, ingerlatsinissaq missingeruminarsarniarlugu. MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq akunnerit marluk missaannik sivisussuseqartussatut pilersaarusiugaavoq.

MANU Forældremøde om opdragelse

Formålet med forældremøde om opdragelse

Formålet med mødet er at:

- Få forældrene til at tænke over og tale om deres rolle som forældre i forbindelse med opdragelsen.
- Styrke det gode samvær mellem forældre og barn.
- Skabe større åbenhed mellem forældrene indbyrdes.
- Fremme et fællesskab mellem forældrene, som handler om deres børn.

Forældremødets forløb

Tid	PowerPoint Nr.	Tema
5	1	Velkommen til forældremøde om opdragelse
10	2	Animationsfilm
15	3	Hvad er du optaget af lige nu?
15	4	Flere glæder – færre udfordringer
15	5	Hvad ved du om børneopdragelse?
15	6	Pause
15	7	Fædre og mødre
15	8	Bedsteforældre
15	9	Hvad kan du tænke dig at gøre anderledes?
5	10	Farvel og tak for i dag
2 timer og 5 minutter i alt		

Tiderne er vejledende for at give et overblik over forløbet. Et MANU Forældremøde er planlagt til at vare ca. to timer.

PowerPoint 2.1
Perorsaaneq pillugu angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut tikilluaritsi

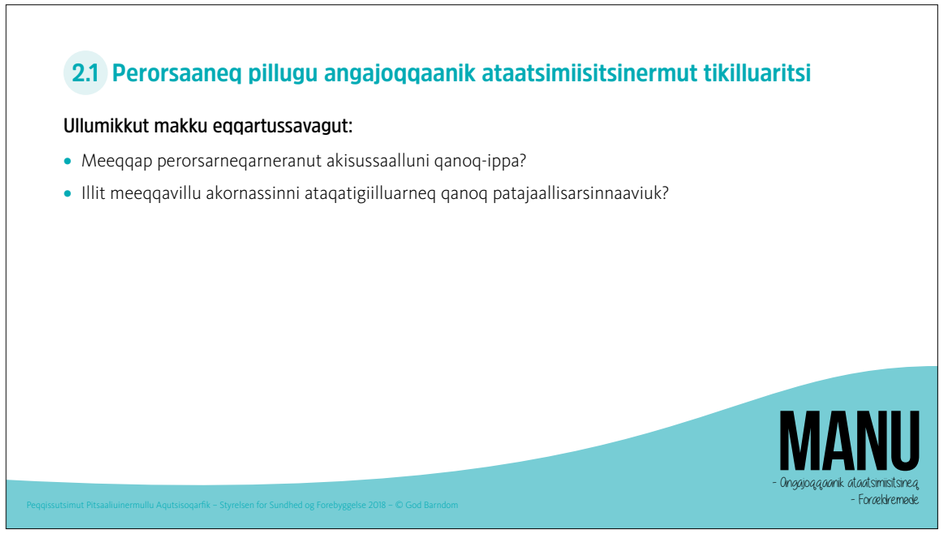

Anguniagaq
Peqataasut tamarmik tikilluaqqusaasutut toqqissisimasutullu misiginissaat, aamma unnuup ingerlanissaanik tamakkiinerusumik paasisaqarnissaat.

Imaaliorsinnaavutit
Tikilluaqqusissaatit naatsumillu oqaluttuaralugit:
- Kina/kikkut ataatsimiinnissamik aallarnisaasuua/-suuppat?
- Kina ataatsimiinnermik aqutsiva, kinalu ikiortigaa?
- Kikkut peqataappat?
- MANU sunaana?
- Isummat assigiinngitsut ilassilluarneqartut – peqataasut isumaqatigiittariaqanngillat.
- Ataatsimiinnerup mianerisassaanera tamanit ataqqisariaqartoq, inuttullu oqallisigisat allanut oqaluttuareqqinneqassanngitsut.

- Tulliullugu oqaluttuariuk meeqqat tamarmik toqqissisimasumik inuuneqarnissaat kissaatigigipput, angajoqqaajugutta, aanaa/aataakkuugutta, saniliugutta, angajoqqaarsiaagutta imaluunniit sulisuugutta, aamma ataatsimiinnermi ataatsimooratta qanoq iliorluta meerartatta pitsaasumik inuuneqarnissaannik pilersitsisinnaanerput oqallisiginiarlugu. Taamaaliussaagullu PowerPointini seqersitani immikkoortut oqallisiginerisigut.

Immitsinnut ilassereerutta titartakkanik filmiliaq naatsoq aallaqqaasiutigissavarput.

- Nerriveqatigiiaat qinnuigikkit imminnut ilasseqqullugit, peqataasut tamarmik aallaqqaataaniilli oqaaseqarsinnaaqqullugit. Immaqa amerlanerit imminnut ilisarisimareerput, kisianni nuannisaqatigiinnissaq pingaartuuvoq.

PowerPoint 2.1
Velkommen til forældremøde om opdragelse

Mål
At alle føler sig velkomne og trygge samt får et overblik over, hvad der skal ske i løbet af aftenen.

Sådan kan du gøre
Du byder velkommen og fortæller kort om:
- Hvem er initiativtagerne til forældremødet?
- Hvem er mødeleder og hjælper?
- Hvem deltager?
- Hvad er MANU?
- Forskellige synspunkter er velkomne, og der behøver ikke være enighed blandt deltagerne.
- Det er et fortroligt rum, og at de personlige ting, der tales om, ikke må fortælles videre til andre.

- Fortæl deltagerne, at vi ønsker et trygt liv for alle børn, hvad enten vi er forældre, bedsteforældre, naboer, plejeforældre eller personale. Fortæl, at vi er samlet for at snakke om, hvordan vi kan skabe et godt liv for vores børn. Det vil vi gøre ved at se på, hvordan vi sammen kan gøre mere for, at alle vores børn trives og har det godt. For at opnå det, er det vigtigt at tale om de punkter, der står i PowerPointen.

Når vi har hilst på hinanden, starter vi med at se en kort animationsfilm.

- Bed deltagerne hilse på hinanden ved bordene, så alle får sagt noget fra start. De fleste kender måske hinanden i forvejen, men det vigtigste er at skabe en god stemning.

PP PowerPoint 2.2
Titartakkanik filmiliaq

Anguniagaq
Perorsaanerup pilersitsissutaasinnaasumik isumassarsiffiusinnaasumillu isiginiarnissaa.

Imaaliorsinnaavutit
- Filmi takutiguk apeqqutigalugulu peqataasut meeqqanik perorsaaneq pillugu immikkut eqqarsaatissinneqarsimanersut.
- Oqaluttuariuk titartakkanik filmiliaq ataatsimiinnermi eqqartugassassinnut aallarnisaataasoq. Filmimik takutitsinissaq periarfissaqanngippat, pilersaarut B atorsinnaavat.

Pilersaarut B
Imaaliorsinnaavutit:
- Assinik suliffigisanni meeqqat inuunerat pillugu takutitsisunik takutitsigit.
- Naatsumik oqaluttuariuk meeqqat suna nuannarinerpaasarneraat. Aammaa angajoqqaanik ataatsimiisitsineq sioqqullugu meeqqanik aperisaqarsinnaavutit paasiniarlugu suna nuannarinerpaasarneraat, meeqqallu oqaluttuaannik issuaallutit.

PP PowerPoint 2.2
Animationsfilm

Mål
At sætte fokus på opdragelse på en konstruktiv og inspirerende måde.

Sådan kan du gøre
- Du viser filmen og spørger, om det får deltagerne til at tænke på noget særligt omkring børneopdragelse.
- Du fortæller, at det var en opstart til det, vi skal tale om ved mødet. Hvis det ikke er muligt at vise film, kan du bruge plan B.

Plan B
Du kan:
- Vise nogle billeder, der viser noget om børnenes liv i fra det sted, du arbejder.
- Fortælle lidt om, hvad børnene er gladest for. Du kan eventuelt inden forældremødet spørge nogle børn om, hvad de er gladest for, og citere det, børnene har fortalt dig.

PowerPoint 2.3
Suna maannakkorpiaq eqqarsaatigiviuk?

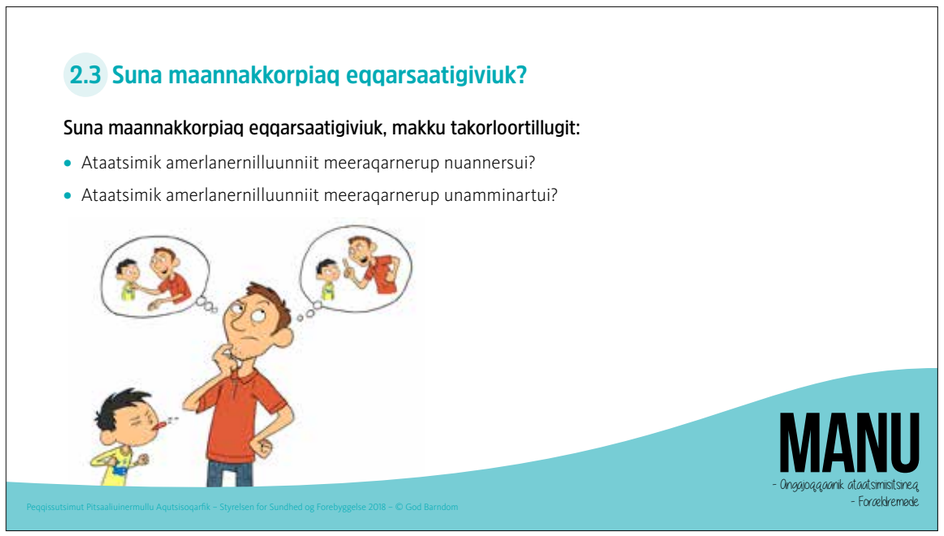

Anguniagaq
Angajoqqaajunermi nuannersut unamminarsinnaasullu oqaluttuarinissaat. Ammasumik pissusilersornissap pilersinnissaa imminnullu ikorfartoqatigiinnissap ajornannginerulersinnissaa.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut qinnuigikkit minutsit marluk atorlugit angajoqqaajunerup qanoq-ittuunera eqqarsaatigeqqullugu. Sulisut angajoqqaat meeqqaminnut pissuseqariaasiat eqqartorsinnaavaat. Angajoqqaat sulisullu immikkoorlutik suleqatigiiaassapput. Peqataasut qinnuigikkit gruppiminni tulleriiaarlutik naatsumik eqqartoqqullugu, maannakkorpiaq suna eqqarsaatiginerlugu.
- Siullermik angajoqqaat eqqarsaataat pillugit aperikkit, tulliullugulu sulisut aperalugit.
- Suleqatigiiaat qinnuigisinnaavatit eqqarsaatigisatik pappialarsuarnut allaqqullugit, iikkamullu nivinngarlugit.

Immikkoortumi tassani oqallittoqassanngilaq, kisianni itisilerissutaasunik aperisoqarsinnaavoq.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Nuannaarutigivara qitornara takorluuilluartarmat isumataallaqqittarlunilu.
- Eqqarsaatigivara meerara angerlarsimatilluta avaanngusulissanngippat qanoq-iliorsinnaanerlunga.
- Meerara oqaaseqarpiarneq ajorpoq, tamannalu ernummatigivara.

Sulisut immaqa oqarput:
- Nuannaarutigisarpara arnaq kisermaaq meeqqaminik ingerlalluartitsisoq.
- Ernumaammertarpunga takugaangakku angajoqqaaq akuliuttanngitsoq, meeqqani assersuutigalugu meeraqatiminik patittaagaangat.
- Angajoqqaat suliffeqanngitsut ilaqutariit ingerlalluartinnissaat pikkoriffigivaat.

PowerPoint 2.3
Hvad er du optaget af lige nu?

Mål
At fortælle om både det positive og det, der udfordrer, ved at være forældre. At skabe en åbenhed og gøre det lettere at støtte hinanden.

Sådan kan du gøre
- Bed deltagerne bruge to minutter på at tænke over, hvordan det er at være forældre. Personalet kan drøfte forældrenes tilgang til børnene. Forældre og personale er i hver deres grupper. Du beder deltagerne tage en runde i grupperne, hvor de kort fortæller, hvad de er optaget af.
- Spørg først forældrene om deres tanker, og spørg derefter personalet.
- Bed eventuelt grupperne om at skrive deres tanker på et stort ark papir, som kan hænges op på væggen.

Der skal ikke diskuteres under dette punkt, men der må gerne stilles uddybende spørgsmål.

Eksempler du kan bruge
Forældrene siger måske:
- Jeg er glad for at mit barn er fantasifuld og kreativ.
- Jeg er optaget af, hvad jeg kan gøre, så mit barn ikke keder sig, når vi er hjemme.
- Mit barn siger ikke ret meget, og det bekymrer mig.

Personalet siger måske:
- Jeg glæder mig over en enlig mor, som får sit barn til at stortrives.
- Jeg bliver bekymret, når jeg ser en forælder, der ikke aktivt griber ind, når barnet fx slår andre børn.
- Forældre er gode til at få familien til at fungere, når de ikke har arbejde.

PP PowerPoint 2.4
Nuannaarutissat amerlanerit – unamminartut ikinnerit

Anguniagaq
Angajoqqaat meeqqaminnik nuannersumik nuannaarnermillu pilersitsiffiusumik ataatsimooqateqarsinnaanertik pillugu isumassarsinissaat. Ilanngullugu iluaqutaasussaq tassaavoq ammanerulerneq, angajoqqaallu ikioqatigiinnissamik ilinniarnerat.

Imaaliorsinnaavutit
- Siullermik angajoqqaat qinnuigikkit meeqqaminnik nuannersumik qanoq peqateqarsinnaanerminnik isummersoqatigeqqullugit.
- Qinnuigisinnaavatit namminneq nuannarisatik oqaluttuareqqullugit.

Pingaartuuvoq naggasiullugu sulisut aperissallugit, angajoqqaanut qanoq siunnersuuteqarsinnaanersut.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Apummi qarajaalluta illuikkioraangatta nuannisartaqaagut.
- Ataatsimoorluta boor'luliortarpugut. Oqaloqatigiinnissamut piffissaqarluartitsisarpoq.
- Meeqqama nuannarilluinnartarpaa sininnialeraangamik nammineq oqaluttuliannik oqaluttuukkaanganni.

Sulisut immaqa oqarput:
- Meeqqat tamaasa peqatigalugit pinngortitami nerisassiorneq nuannareqaara.
- Meeqqat pinnguaqatigalugit erinarsoqatigineri nuannarisarpara – ilikkajanerat sapiinnerallu tupinnaannartarpoq.
- Ilaqutariinnik Sullissivinni nuannarisarpara tamanut ammasumik aaqqissuussitilluta, natermi meeqqat issiaqatigalugit pinnguartarnerput.

PP PowerPoint 2.4
Flere glæder – færre udfordringer

Mål
At forældrene får gode ideer til et positivt samvær med deres barn, som skaber glæde. Sidegevinsten er, at det skaber større åbenhed, og forældrene lærer at hjælpe hinanden.

Sådan kan du gøre
- Først beder du forældrene om at give hinanden ideer til gode måder at være sammen med deres børn på.
- Bed dem eventuelt fortælle om det, de selv er glade for.

Det er vigtigt at slutte af med at spørge personalet om hvilke tips, de kan give forældrene.

Eksempler du kan bruge
Forældrene siger måske:
- Vi har det utrolig sjovt, når vi bygger huler i sneen.
- Vi bager boller sammen. Det giver ro til virkelig at få snakket.
- Mit barn elsker, når jeg fortæller en opdigtet historie, inden hun skal sove.

Personalet siger måske:
- Jeg elsker at tilberede mad sammen med alle børnene ude i naturen.
- Jeg kan godt lide at lave sanglege med børnene – det er helt vildt, hvor lærenemme og modige de er.
- I familiecenteret er jeg glad for at sætte mig ned på gulvet og lege med børnene, som kommer til åbent hus.

PP PowerPoint 2.5
Meeqqanik perorsaaneq pillugu suut ilisimavigit?

Anguniagaq
Perorsaanermi tunngaviusumik periutsit, ilisimatusarnikkut pingaaruteqartutut paasineqarnikut saqqummiunnissaat, angajoqqaat isumassarsitinnissaat siunertaralugu.

Imaaliorsinnaavutit
- Siullermik angajoqqaat aperikkit meeqqanik perorsaalluarneq namminneq qanoq isumaqartinneraat. Flipoverimut allattuisinnaavutit.
- Ataani ungalusamiittunik tapertaqartitsisinnaavutit. Immikkoortut angajoqqaat namminneq eqqaariinngisaat saqqummiutikkit.

Ilisimasat aallaavigisinnaasatit
Nalunngilarput pingaartuusoq:
- Meeqqat kissaatigisaasa paasinissaat. Assersuutigalugu oqarluni: »Sorusuppinuna?«
- Meeqqap misigissusaasa paasiniarnissaat, eqqortumillu paasisimanerisa apeqqutiginissaat: »Takusinnaavara aliasuttutit.«Meeraq oqarpoq: »Naamik, kamattungaana.«
- Meeqqap kissaataasa ataqqinissaat – naak tamatigut piviusunngorsinnaanngikkaluartut.
- Meeqqap ajornakusoortitaasa qanoq isumagineqarsinnaanerannik takutitsineq.
- Meeqqap soqutiginartitai pissanganartitaallu pillugit oqaloqatiginera.
- Meeqqamik maligassiuilluarneq, soorlu kukkugaanni utoqqatsertarluni, inuit allat (meeqqat inersimasullu) pillugit kusanartumik oqaluttarluni.
- Sapinngisamik naatsukullammik ersarissumillu meeraq oqaluttuullugu suut akuerisaanersut suullu akuerisaannginnersut.
- Meeqqap ulluinnarni sammisassanut annikinnerusunut peqataatinnera, soorlu nerrivilioqataasillugu.
- Meeraq qinnuigineqarnermisut ilioraangat pisariaqartitsisoqartillugulu ikiuukkaangat nersualaartarlugu.
- Meeqqap patinneqanngisaannarnissaa, siioorasaarneqannginnissaa, kanngusaarneqannginnissaa imaluunniit nikassarneqannginnissaa, soorlu oqarfigalugu: »Sianeeqaanuna??«
- Meeqqap pillarneqannginnissaa, soorlu innartillugu, nerisinnaveersaarlugu imaluunniit kisimiitillugu »time-out«-ertittarlugu.

PP PowerPoint 2.5
Hvad ved du om børneopdragelse?

Mål
At formidle nogle grundlæggende principper for opdragelse, som vi fra forskningen ved er vigtigt, med den hensigt at inspirere forældrene.

Sådan kan du gøre
- Først spørger du forældrene om, hvad de mener, god børneopdragelse er. Skriv gerne på flipover.
- Du kan supplere med det, der står i rammen nedenfor. Brug de punkter som forældrene ikke selv nævner.

Viden du kan tage udgangspunkt i
Vi ved, det er vigtigt, at:
- Prøve at forstå, hvad det er, barnet gerne vil. Fx ved at sige: »Hvad er det, du gerne vil?«
- Prøve at forstå barnets følelser og tjekke om forståelsen er rigtig: »Jeg kan se, du er ked af det.« Barnet svarer: »Nej – jeg er sur.«
- Respektere barnets ønsker – selvom de ikke altid kan opfyldes.
- Vise, hvordan man gør ting, som barnet har svært ved at gøre.
- Snakke med barnet om noget, som barnet syntes er interessant og spændende.
- Være en god rollemodel for barnet, fx sige undskyld, hvis man har gjort noget forkert, tale pænt om andre mennesker (både børn og voksne).
- Fortælle barnet så kort og klart som muligt, hvad det må, og hvad det ikke må.
- Inddrage barnet i små hverdagsaktiviteter, fx hjælpe med at dække bord.
- Rose barnet, når det gør det, du beder det om, og når det hjælper, fordi det kan se, der er et behov.
- Du aldrig slår, truer barnet, eller skammer barnet ud, eller taler nedladende til det, fx siger: »Er du dum?«
- Du lader være med at straffe barnet, fx ved at sende det i seng, lader være med at give det mad eller bruger time-out, hvor barnet isoleres.

PP PowerPoint 2.6
Unikaallanneq

Anguniagaq
Periarfissaaapput: imeq, kaffi, tii tamulugassamerngillu – aamma issiaqatiginngisanik oqaloqateqalaarnissaq.

Imaaliorsinnaavutit
- Unikaallannerup qanoq sivisutiginissaa qaqugulu peqataasut utereersimanissaat oqaatigiuk. Unikaallanneq annerpaamik minutsinik 15-inik sivisussuseqartariaqarpoq. Ilisarisimavallaanngisat oqaloqatiginissaat kaammattuutigiuk.

Unikaallannermut atatillugu peqataasut allaanerusumik inississinnaavatit, nutaanik suleqatigiiliorlutit. Peqataasut amerlanertigut ilisarisimanerusatik issiaqatigerusuttarpaat.

PP PowerPoint 2.6
Pause

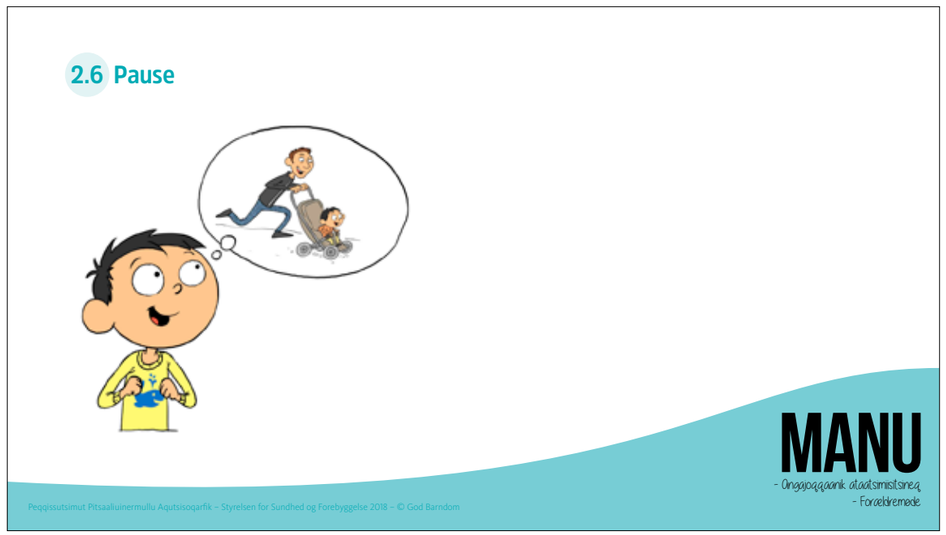

Mål
Mulighed for at få vand, kaffe, te og lidt let at spise - og at tale kort med andre end dem, man sidder sammen med.

Sådan kan du gøre
- Du fortæller, hvor lang tid pausen varer, og hvornår deltagerne skal være tilbage. Pausen bør være på ca. 15 minutter. Opfordrer alle til at tale med dem, man ikke kender så godt.

I forbindelse med pausen kan du eventuelt bryde op i den måde, deltagerne sidder sammen på, så de kommer til at danne nye grupper. Deltagerne vil ofte sætte sig sammen med dem, de kender bedst.

PP PowerPoint 2.7
Ataatat aamma anaanat

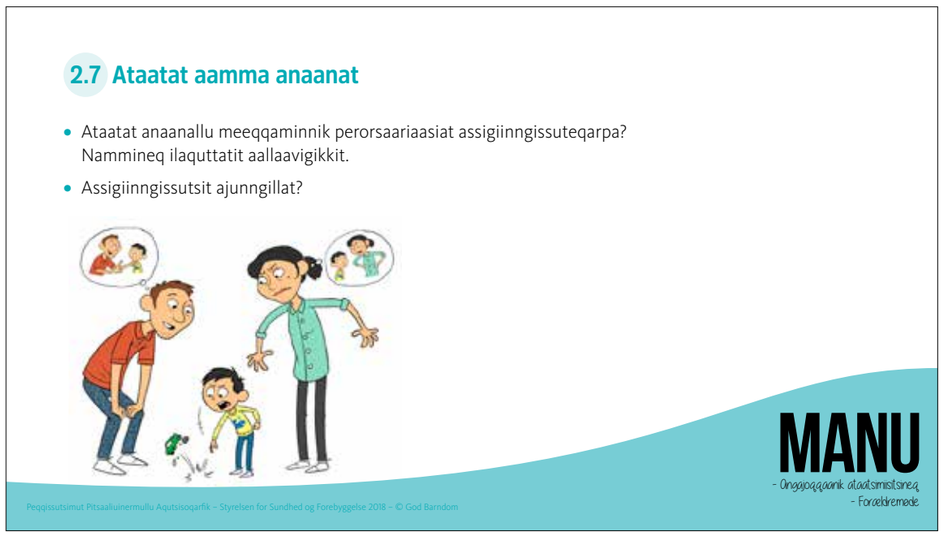

Anguniagaq
Perorsaanermi assigiinngissutsit suunerisa ersersinnissaat, ilaqutariinni kissaatigineqartut oqallisiginissaat ajornannginneruleqqullugu.

Imaaliorsinnaavutit
- Oqaatigiuk maanna pitsaasumik ataatsimooqatigeeriaatsit pitsaasumillu meeqqanik perorsaariaatsit eqqartoreerlusigit. Tulliullugu perorsaaneq aamma ataatap anaanallu assigiinngissutaat oqallisigissavagut. Ilissi angajoqqaat qanoq eqqarsarpisi?
- Peqataasut qinnuigikkit PP7-imi apeqqutit suliareqqullugit.
- Apeqqutigiuk arlaat assersuutissaqarnersut.

Peqataasut nerriviit kaajallallugit issiassapput.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Isumaqarpunga anaanatut naveersinnginnerusarlunga.
- Uagutsinni isumaqatigiinngissutigilaarsinnaavarput meeqqat unnukkut qaqugukkut inassanersut.
- Ataatap ernerput nersualaallaqqittarpaa, najani isumassorluaraangaguk.
- Nalulluinnarpara.

Sulisut immaqa oqarput:
- Angajoqqaat ataasiakkaat isiginiartarpagut arnaanerat angutaaneralluunniit apeqqutaatinnagu.
- Naluarput assigiinngissuteqartoqarnersoq.
- Isumaqarpunga ataatarpassuit meerartik piumanngikkaluarpalluunniit atallaalersuillaqqittuusut.

PP PowerPoint 2.7
Fædre og mødre

Mål
At synliggøre hvilke forskelle der er i opdragelsen, så det bliver lettere at tale om, hvordan de ønsker, det skal være i deres egen familie.

Sådan kan du gøre
- Fortæl, at I nu har talt om gode måder at være sammen på, og hvad der er god børneopdragelse. Nu skal vi tale om opdragelse og forskelle på far og mor. Hvad tænker I forældre?
- Du beder deltagerne arbejde med spørgsmålene i PP 7.
- Du spørger, om der er nogen, der vil komme med eksempler.

Deltagerne sidder ved bordene.

Eksempler du kan bruge
Forældrene siger måske:
- Jeg synes, at jeg som mor skælder mindst ud.
- Hjemme hos os kan vi godt være lidt uenige om, hvornår børnene skal i seng om aftenen.
- Far er god til at rose vores søn, når han er omsorgsfuld over for sin lillesøster.
- Det ved jeg virkelig ikke!

Personalet siger måske:
- Vi ser på den enkelte forælder og ikke på deres køn.
- Vi ved ikke, om der er forskelle.
- Jeg synes, der er mange fædre, som er gode til at få børnene i flyverdragten på en god måde, selvom barnet ikke vil.

PP PowerPoint 2.8
Aanaa/aataakkut

2.8 Aanaa/aataakkut

- Meeqqatit illit nammineq perorsarneqarsimanittut perorsarpigit? Perorsaanerit sutigut allaanerua? Sutigut assigiissuteqarpa?
- Illit meeqqavit ataatsimooqatigisarnerisa aanaa/aataakkut meeqqanik ataatsimooqateqartarnerannit suut allaanerussutigivaat? Meeqqasi aanaa/aataakkunniittanngippata inersimasut allat meeqqassi ataatsimooqatigisartagaat eqqarsaatigisigit.
- Assigiinngissutsit illit isummat malillugu ajunngillat?

MANU
- Ongajoqqaanik ataatsimiitsineq
- Forældremøde

Peqqissutsimut Pitsaaliuinermullu Aqutsisoqarfik – Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse 2018 – © God Barndom

Anguniagaq
Meeqqat angajoqqaallu kinguaariinnut utoqqaanerusunut pissusaasa ersersinnissaat (soorlu meeqqat aanaa/aataakkuinut). Angajoqqaat namminneq perorsarneqarnerminnut naleqqiullugu suut attatiinnarusuppaat?

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut qinnuigikkit PP8-mi apeqqutit takugamikkit qanoq takorluuilernertik eqqarsaatigeqqullugu.
- Apeqqutigiuk kinguaariit pineqartut marluk perorsaariaatsimikkut assigiinngissutaannik assigiissutaannillu assersuutissaqarnersut. Eqqartorsiuk ilissi qanoq kissaateqarnerlusi?

Sulisunut angajoqqaanullu immikkoortitsisoqanngilaq.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Eqqissisimasarput qitornamalu sorpassuarnik ilinniartinnissa piffissaqarfigalugu. Uanga taama eqqissisimatigisanngilanga.
- Aanaa/aataakkut meeqqakka mamakujuttunik qujanarniarfigisarpaat. Uanga taamaanngisaannarpunga.
- Qitornara qanga pisimasunik oqaluttuussinnaavaat – uanga suli inunngunngikkallaramali pisimasunik.

Sulisut immaqa oqarput:
- Aanaa/aataakkut meeqqamik aalleraangamik piffissaqarluartarput.
- Ilaanni takusarpara aanaa/aataakkut meeqqamut akisussaaffik tigugaat.

PP PowerPoint 2.8
Bedsteforældre

2.8 Bedsteforældre

- Opdrager du børnene på samme måde, som du selv blev opdraget? Hvor er opdragelsen forskellig? Hvor er den ens?
- Hvad er forskellen på den måde, du er sammen med børnene på, og den måde, børnenes bedsteforældre er sammen med dem på? Hvis jeres børn ikke er sammen med deres bedsteforældre, så tænk på nogle andre voksne, som jeres barn tilbringer tid sammen med.
- Er det forskelle, du mener bør være der?

MANU
- Ongajoqqaanik ataatsimiitsineq
- Forældremøde

Peqqissutsimut Pitsaaliuinermullu Aqutsisoqarfik – Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse 2018 – © God Barndom

Mål
At synliggøre forældrenes og børnenes forhold til den ældre generation (fx børnenes bedsteforældre). Hvad vil forældrene gerne bevare, og hvad vil de ændre i forhold til opdragelse, de selv har fået.

Sådan kan du gøre
- Bed deltagerne tale om, hvad de tænker, når de ser spørgsmålene i PP8.
- Du spørger, om der er nogen, der vil komme med eksempler på forskelle og ligheder i den måde, de to generationer opdrager på. Tal om, hvordan I ønsker, det skal være?

Der er ikke opdelt i personale- og forældregrupper.

Eksempler du kan bruge
Forældrene siger måske:
- De har ro og tid til at lære mit barn mange ting. Jeg har ikke selv roen.
- Bedsteforældrene køber mine børn med slik. Det vil jeg aldrig gøre.
- De kan fortælle historier til mit barn fra »gamle dage« – fra før jeg selv blev født.

Personalet siger måske:
- Bedsteforældrene tager sig god tid, når de henter barnet.
- Jeg ser nogle gange, at bedsteforældrene overtager ansvaret for barnet.

PP PowerPoint 2.9
Suut allaanerusumik iliuusererusuppigit?

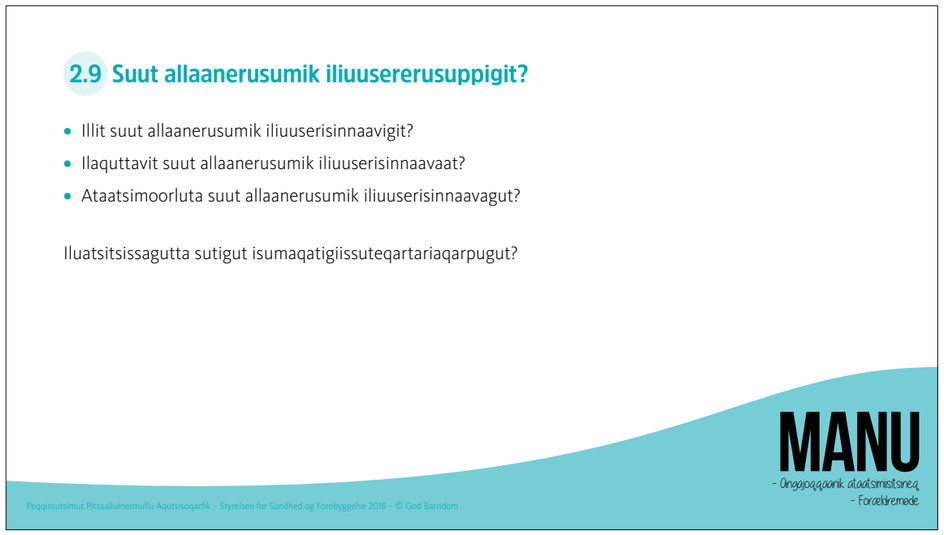

Anguniagaq
Peqataasut tamarmik eqqarsaatigissagaat, tamarmik immikkut ataatsimoorlutillu qanoq iliorsinnaanerlutik namminneq meerartatillu pitsaanermik inuuneqalissagunik. Aamma meeqqamik qanoq perorsarnissaat pillugu ilisimaarinnillualernissaat.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut qinnuigikkit apeqqutit minutsinni marlunni eqqarsaatigeqqullugit. Tulliullugu nerriveqatitik eqqarsaatersuutitik pillugit oqaluttuutissavaat.
- Peqataasut isumaqatigiissutigisaat imaluunniit amerlanerit kissaatigisaat flipoverimut allanneqassapput.
- Apeqqutigiuk sulisut isummersuuteqarnersut angajoqqaanut saqqummiukkumasaminnik.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Meerara apersornerullugulu tusaaniarnerussavara, qanoq eqqarsarnersunga meeqqannit ilisimaneqaqqullugu.
- Meerara unnukkut isiaarnerullunilu innajaarnerusalissaaq.
- Uiga oqaloqatigisariaqarpara sutigut pikkorinnerulernissarput pillugu.

Sulisut immaqa oqarput:
- Isumaqarpunga angajoqqaat amerlasuut eqqissinerusariaqartut.
- Oqaatsit annertunerusumik sulininni sammisariaqarpakka – oqaluttuussillunga nipituumillu atuffassillunga.
- Meeqqat misigisaminnik misigissutsiminnillu oqaasertaliinissaannik ilinniartinniarpagut.

PP PowerPoint 2.9
Hvad kan du tænke dig at gøre anderledes?

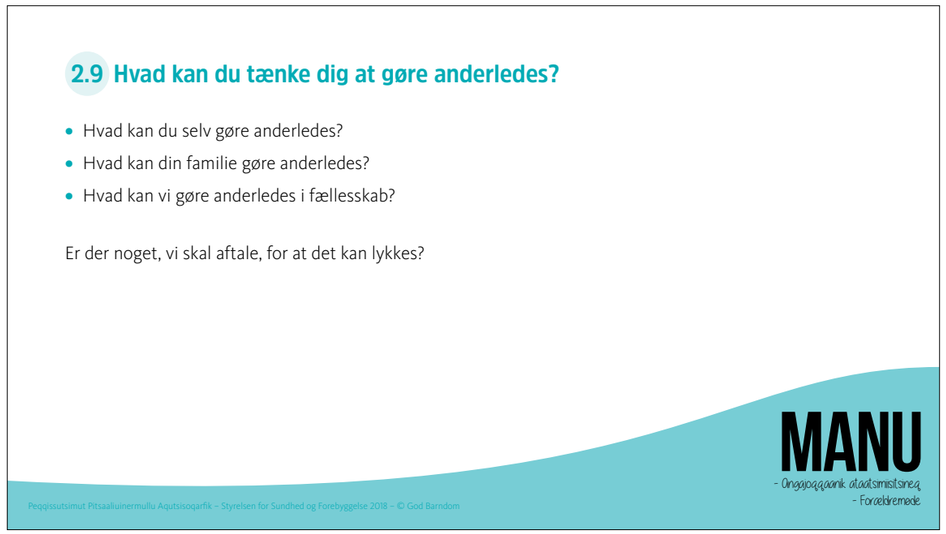

Mål
At alle overvejer, hvad de hver især og sammen kan gøre for at skabe et bedre liv for sig selv og deres børn. At blive mere bevidst om, hvordan de vil opdrage deres børn.

Sådan kan du gøre
- Bed deltagerne bruge to minutter på at overveje spørgsmålene. Derefter skal de fortælle de andre ved bordet om deres overvejelser.
- Det deltagerne er enige om, eller som flere gerne vil, skrives på flipover.
- Spørg, om personalet har nogle gode ideer, som de vil fortælle forældrene.

Eksempler du kan bruge
Forældrene siger måske:
- Jeg vil spørge og lytte mere til mit barn, så mit barn ved hvad jeg tænker.
- Mit barn må ikke være så sent ude, men skal tidligere i seng.
- Jeg må vist lige tale med min mand om, hvad vi skal blive bedre til.

Personalet siger måske:
- Jeg synes, mange forældre skal tage den mere med ro.
- Jeg vil arbejde mere med sprog – fortælle historier og læse højt.
- Vi vil lære børnene at sætte ord på deres oplevelser og hvad de føler.

PP PowerPoint 2.10
Inuulluaritsi ullumimullu qujanaq

Anguniagaq
Angajoqqaat ataatsimiinneq peqataanerlu qanoq misigisimanerlugit eqqarsaatigissagaat. Peqataasut tamarmik angajoqqaanik ataatsimiisitsinermit anissasut isumalluarlutik, aamma meeqqanut imminnullu iliuuseqarnissartik piumassuseqarfigalugu.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut aperikkit ataatsimiinnermut peqataaneq qanoq-igineraat.
- Angajoqqaanik ataatsimiisitsinissamut pilersaarusioqataasimasut takkussimasullu tamaasa qujaffigikkit.
- Inuulluaqqukkit ullumimullu qujallutit. MANU-mi sammisassat allat pilersaarusiorsimagussigit tamatuma oqaluttuarinissaa eqqaamajuk.

PP PowerPoint 2.10
Farvel og tak for i dag

Mål
At forældrene tænker over mødet, og hvordan det har været at deltage. At alle går fra forældremødet med en optimistisk stemning og har mod på at gøre noget for børnene og hinanden.

Sådan kan du gøre
- Spørg deltagerne om, hvordan det har været at deltage i forældremødet.
- Sig tak til alle dem, der har hjulpet med at planlægge forældremødet, og tak til alle, der kom.
- Sig farvel og tak for i dag. Har I planlagt andre MANU arrangementer, så husk at fortælle om det.

MANU Ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsineq

Ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup siunertaa

Ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsinerup siunertaraa:

- Angajoqqaat sulisullu akornanni suleqatigiinnerup patajaallisarnissaa.
- Angajoqqaat akornanni aamma angajoqqaat sulisullu akornanni imminnut ammaffiginerunissaq.
- Angajoqqaat aamma angajoqqaat sulisullu akornanni ataatsimooqatigiinnerup siuarsarnissaa.
- Meeqqat ataatsimoorullugit akisussaaffiginerisa eqqarsaatigalugulu oqallisiginissaa.

Ataatsimiinnerup ingerlanera

Piffissaq	PowerPoint Nr.	Sammisassaq
5	1	Ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut tikilluaritsi
10	2	Titartakkanik filmiliaq
20	3	Qitornat pillugu sulisunik qanoq suleqateqartarpit?
15	4	Suleqatigiinneq meeqqanut qanoq pingaaruteqartigiva?
20	5	Suleqatigiinneq pitsaanerulersinniarlugu qanoq iliorsinnaavugut?
15	6	Unikaallanneq
15	7	Ataatsimooqatigiiffiit assigiinngitsut
15	8	Ataatsimooqatigiiffiit nutaat pillugit isumaqatigiissutit
5	9	Inuulluaritsi ullumimullu qujanaq
Katillugit nal. ak. 2		

Piffissaliunneqartut siunnersuutaapput, ingerlatsinissaq missingeruminarsarniarlugu. MANU Angajoqqaanik ataatsimiisitsineq akunnerit marluk missaannik sivisussuseqartussatut pilersaarusiugaavoq.

MANU forældremøde om fællesskab og samarbejde

Formålet med forældremødet – Fællesskab og samarbejde

Formålet med forældremødet er, at:

- Styrke samarbejdet mellem forældre og personale.
- Skabe større åbenhed mellem forældrene indbyrdes og mellem forældre og personale.
- Fremme et fællesskab mellem forældrene og mellem forældre og personale.
- Tænke over og tale om det fælles ansvar for børnene.

Forældremødets forløb

Tid	PowerPoint Nr.	Tema
5	1	Velkommen til forældremøde om fællesskab og samarbejde
10	2	Animationsfilm
20	3	Hvordan samarbejder du med personalet om dine børn?
15	4	Hvad betyder samarbejdet for børnene?
20	5	Hvad kan vi gøre for at skabe et bedre samarbejde?
15	6	Pause
15	7	Fællesskaber på kryds og tværs
15	8	Aftaler om nye fællesskaber
5	9	Farvel og tak for i dag
2 timer i alt		

Tiderne er vejledende for, at du som mødeleder bedre kan få overblik over forløbet.
Et MANU forældremøde er planlagt til at vare ca. to timer.

PP PowerPoint 3.1
Ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu pillugit angajoqqaanik ataatsimiisitsinermut tikilluaritsi

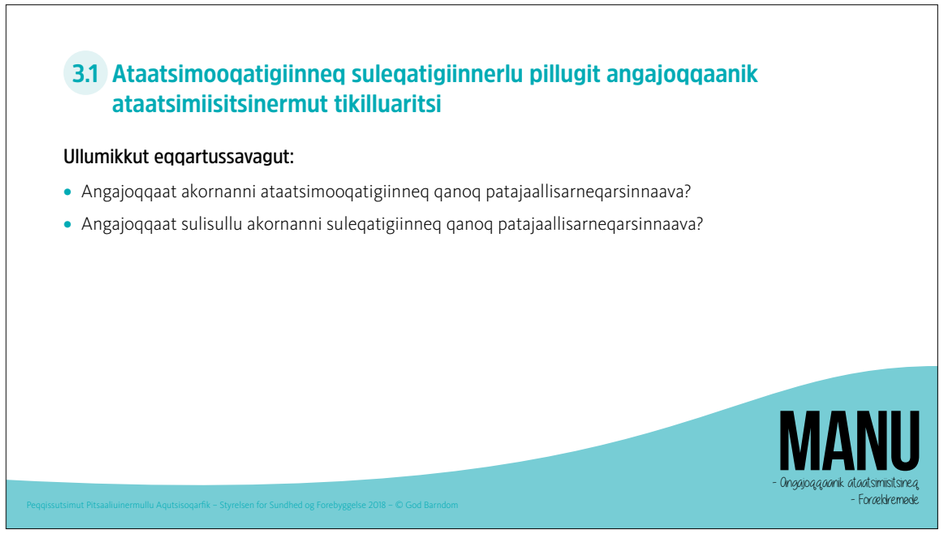

Anguniagaq
Peqataasut tamarmik tikilluaqqusaasutut toqqissisimasutullu misiginissaat, aamma unnuup ingerlanissaanik tamakkiinerusumik paasisaqarnissaat.

Imaaliorsinnaavutit
Tikilluaqqusissaatit naatsumillu oqaluttuaralugit:
- Kina/kikkut ataatsimiinnissamik aallarnisaasuua/-suuppat?
- Kina ataatsimiinnermik aqutsiva, kinalu ikiortigaa?
- Kikkut peqataappat?
- MANU sunaana?
- Isummat assigiinngitsut ilassilluarneqartut – peqataasut isumaqatigiittariaqanngillat.
- Ataatsimiinnerup mianerisassaanera tamanit ataqqisariaqartoq, inuttullu oqallisigisat allanut oqaluttuareqqinneqassanngitsut.

- Tulliullugu oqaluttuariuk meeqqat tamarmik toqqissisimasumik inuuneqarnissaat kissaatigigipput, angajoqqaajugutta, aanaa/aataakkuugutta, saniliugutta, angajoqqaarsiaagutta imaluunniit sulisuugutta, aamma ataatsimiinnermi ataatsimooratta qanoq iliorluta meerartatta pitsaasumik inuuneqarnissaannik pilersitsisinnaanerput oqallisiginiarlugu. Taamaaliussaagullu PowerPointini seqersitani immikkoortut oqallisiginerisigut.

Immitsinnut ilassereerutta titartakkanik filmiliaq naatsoq aallaqqaasiutigissavarput.

- Nerriveqatigiiaat qinnuigikkit imminnut ilasseqqullugit, peqataasut tamarmik aallaqqaataaniilli oqaaseqarsinnaaqqullugit.

Immaqa amerlanerit imminnut ilisarisimareerput, kisianni nuannisaqatigiinnissaq pingaartuuvoq.

PP PowerPoint 3.1
Velkommen til forældremøde om fællesskab og samarbejde

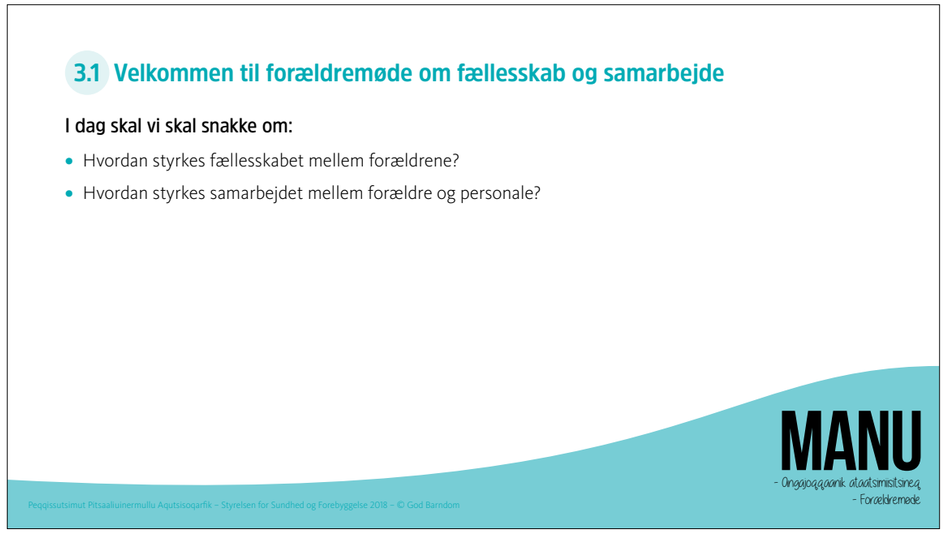

Mål
At alle føler sig velkomne og trygge samt får et overblik over, hvad der skal ske i løbet af aftenen.

Sådan kan du gøre
Du byder velkommen og fortæller kort om:
- Hvem er initiativtagerne til forældremødet?
- Hvem er mødeleder og hjælper?
- Hvem deltager?
- Hvad er MANU?
- Forskellige synspunkter er velkomne, og at der ikke behøver at være enighed blandt deltagerne.
- Det er et fortroligt rum, og at de personlige ting, der tales om, ikke må fortælles videre til andre.

- Fortæl derefter, at vi alle ønsker et trygt liv for alle børn, hvad enten vi er forældre, bedsteforældre, naboer plejeforældre eller personale. Fortæl, at vi er samlet for at snakke om, hvordan vi alle kan skabe et godt liv for vores børn. Det vil vi gøre ved at se på, hvordan vi sammen kan gøre mere for, at alle vores børn trives og har det godt. For at opnå det, er det vigtigt at tale om de punkter, der står i PP.

Når vi lige har hilst på hinanden, starter vi med at se en kort animationsfilm.

- Bed deltagerne hilse på hinanden ved bordene, så alle får sagt noget fra start.

De fleste kender måske hinanden i forvejen, men det er vigtigt at præsentere sig for at skabe en god stemning.

PP PowerPoint 3.2
Titartakkanik filmiliaq

Anguniagaq
Ataatsimooqatigiinnerup suleqatigiinnerullu pilersitsiffiusinnaasumik isumassarsiffiusinnaasumillu saqqummiunnissaa.

Imaaliorsinnaavutit
- Filmi takutiguk apeqqutigalugulu peqataasut ataatsimooqatigiinneq suleqatigiinnerlu pillugit immikkut eqqarsaatissinneqarsimanersut.
- Oqaluttuariuk titartakkanik filmiliaq ataatsimiinnermi eqqartugassassinnut aallarnisaataasoq. Filmimik takutitsinissaq periarfissaqanngippat, pilersaarut B atorsinnaavat.

Pilersaarut B
Imaaliorsinnaavutit:
- Assinik suliffigisanni meeqqat inuunerat pillugu takutitsisunik takutitsigit.
- Naatsumik oqaluttuariuk meeqqat suna nuannarinerpaasarneraat. Aammaa angajoqqaanik ataatsimiisitsineq sioqqullugu meeqqanik aperisaqarsinnaavutit paasiniarlugu suna nuannarinerpaasarneraat, meeqqallu oqaluttuaannik issuaallutit.

PP PowerPoint 3.2
Animationsfilm

Mål
At sætte fokus på fællesskab og samarbejde på en konstruktiv og inspirerende måde.

Sådan kan du gøre
- Du viser animationsfilmen og spørger, om det får deltagerne til at tænke på noget særligt omkring fællesskab og samarbejde.
- Fortæl, at det var en opstart til det, vi skal tale om under mødet. Hvis det ikke er muligt at vise film, kan du bruge plan B.

Plan B
Du kan:
- Vise nogle billeder, der viser noget om børnenes liv.
- Fortælle lidt om, hvad børnene er gladest for. Du kan eventuelt inden forældremødet spørge nogle børn om, hvad de er gladest for, og citere det, børnene har fortalt dig.

PP PowerPoint 3.3
Qitornat pillugu sulisunik qanoq suleqateqartarpit?

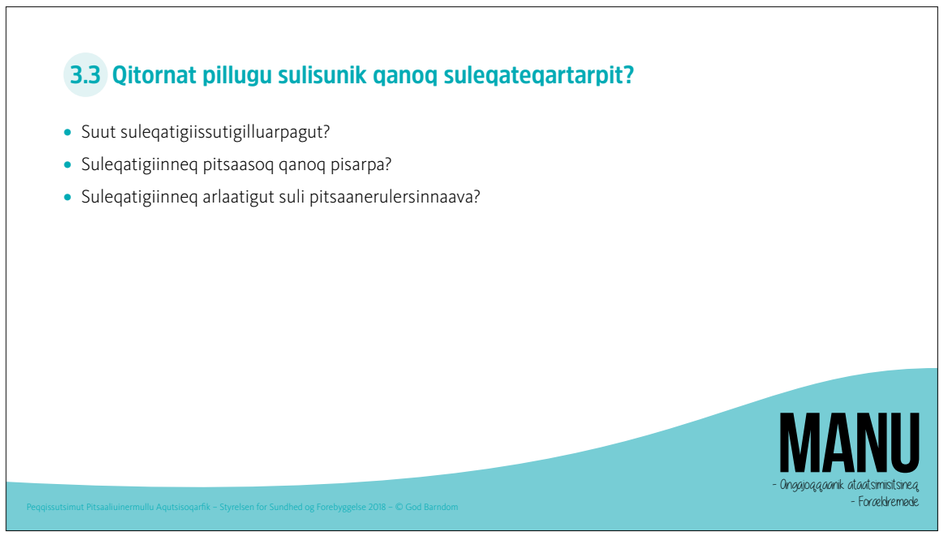

Anguniagaq
Ulluinnarni suleqatigiinnerup aallaaviginissaa aamma illuatungeriit isumaat pillugit tusarnaarnissaq tassuunakkullu imminut ammaffiginermik pilersitsinissaq.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut qinnuigikkit minutsini marlunni angajoqqaat sulisullu suleqatigiinnerat eqqarsaatigeqqullugu. Angajoqqaat sulisullu immikkoorlutik suleqatigiissapput.
- Qinnuigikkit gruppiminni naatsumik imminnut oqaluttuteqqullugit, suleqatigiinnerup sutigut ingerlalluarneranik.
- Kaajallallutik oqaluttuareerpata, angajoqqaat eqqarsaataat pillugit aperikkit. Tulliullugulu sulisut aperalugit.
- Suleqatigiit eqqarsaatersuutitik pappialarsuarnut allassinnaavaat, iikkamullu nivinngarlugit.

Itisilerissutaasunik aperisinnaavutit, kisianni immikkoortup uuma samminerani oqallittoqassanngilaq.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Ullut tamaasa meerarlu tikilluaqquneqarluartarnerput – sulisut ulapikkaluaraangataluunnit.
- Isumaqarpunga ilaqutariinnik sullissivimmut iseraangatta sulisut tamatigut ilassiorluartartut.
- Sulisut ullaakkut ulapippallaartarput, oqaloqatigiilaarnissamut piffissaqartarata. Anigaangama meeqqama qanoq-ittarneranik paasitinneqarpiarneq ajorpunga.
- Isumaqarpunga meeqqama meeqqanik allanik isumaqatigiinngissuteqartarnera pillugu ilisimatinneqartarnikka annikippallaartut.

Sulisut immaqa oqarput:
- Sammisimasagut pillugit pitsaasumik isummersorfigitikkaangatta.
- Angajoqqaat isummaminnik oqaluttuukkaangatigut.
- Angajoqqaat aperigaangatigut.
- Tammaasat pillugit naveersikkaangatta.

Qularnanngilaq maannakkorpiaq misigisartakkasi pillugit aamma allanik assersuutissaqassasusi.

PP PowerPoint 3.3
Hvordan samarbejder du med personalet om dit barn?

Mål
At tage udgangspunkt i det daglige samarbejde og få ny inspiration samt lytte til hinandens synspunkter og på den måde skabe åbenhed.

Sådan kan du gøre
- Bed deltagerne om at bruge to minutter til at tænke på samarbejdet mellem forældre og personale. Forældre og personale er i hver deres grupper.
- Du beder dem tage en runde i grupperne, hvor de kort fortæller, hvor samarbejdet i dag fungerer godt.
- Efter de har taget runden i grupperne, spørger du forældrene om deres tanker. Derefter spørger du personalet.
- Bed eventuelt grupperne om at skrive deres tanker ned på et stort ark papir, som kan hænges op på væggen.

Der må gerne stilles uddybende spørgsmål, men der skal ikke diskuteres under dette punkt.

Eksempler du kan bruge
Forældrene siger måske:
- Både mit barn og jeg får en god modtagelse hver dag – også når personalet har travlt.
- Jeg synes altid personalet er imødekommende, når vi kommer ned på familiecenteret.
- Personalet har lidt for travlt om morgenen, så vi ikke kan nå lige at få talt sammen. Jeg får for lidt at vide om, hvordan mit barn har det, når jeg er gået.
- Jeg synes, jeg får for lidt at vide om mit barns konflikter med andre børn.

Personalet siger måske:
- Når vi får positiv tilbagemelding på aktiviteter, vi har haft.
- Når forældrene fortæller os, hvad de mener.
- At forældrene spørger os til råds.
- Når vi får skældud for noget, der er blevet væk.

I har sikkert helt andre eksempler på noget, som optager jer lige nu.

PowerPoint 3.4
Suleqatigiinneq meeqqanut qanoq pingaaruteqartigiva?

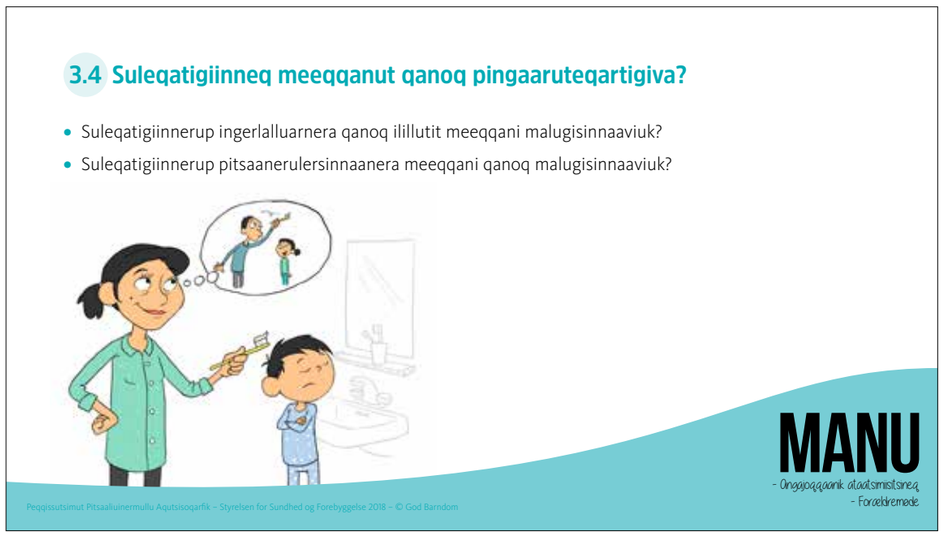

Anguniagaq
Pitsaasumik suleqatigiinnerup meeqqanut pingaarutaata ersersinnissaa, aamma angajoqqaat sulisullu suleqatigiinnerup pitsanngorsarnissaanut kaammattornissaat – tamanna pisariaqartinneqarpat.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut sulisunut angajoqqaanullu agguaallutik issiassapput.
- Gruppit qinnuigikkit tamarmik immikkut apeqqutit eqqarsaatigeqqullugit.
- Apeqqutinut tamanut pingaarnertut akissutit pingasut gruppit oqaluttuarissavaat. Oqaatsit pingaarnerit allattukkit.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Suleqatigiilluarnerup meerara meeqqerivimmi toqqissisimalersittarpaa.
- Meeqqama ajornartorsiutaanut immikkut ittunut naleqqiullugu siuariartornera ilisimasarpara.
- Ilaqutariinnik sullissivimmit ataasiarlunga pulaartoqarpunga inummik nuannarinngisannik. Paniga toqqissisimajunnaarsinneqarpoq. Taava nutaamik ilitsersuisortaarnissara qinnutigivara. Taama pisoqarpoq, maannalu pitsaanerusumik ingerlasoqarpoq.
- Meerara meeqqeriviliarusunngikkaangat eqqarsartarpunga, suleqatigiinnerput pitsanngorsartariaqartoq.

Sulisut immaqa oqarput:
- Angajoqqaanik suleqateqarneq ingerlalluartillugu meeqqat aamma ingerlalluartarput.
- Suleqatigiilluarneq meeqqat isumaqatigiinngittarnerisa ikileriarnerisigut malugineqarsinnaavoq.
- Ullaakkut meeqqat aggiunneqarneranni isumaluttoqarnerata meeqqat toqqissisimajunnaarsittarpaat.

PowerPoint 3.4
Hvad betyder samarbejdet for børnene?

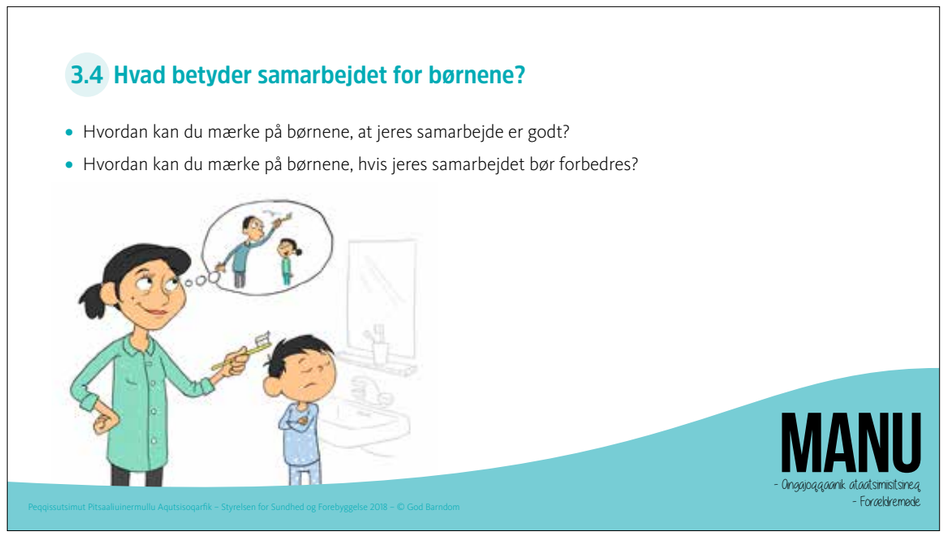

Mål
At synliggøre, hvad et godt samarbejde betyder for børnene, og motivere forældre og personale til at forbedre samarbejdet, hvis der er behov for det.

Sådan kan du gøre
- Deltagerne sidder ved bordene opdelt i personale og forældre.
- Du beder grupperne hver for sig om at overveje spørgsmålene.
- Du beder grupperne om at fortælle de tre vigtigste pointer til hvert spørgsmål. Du skriver stikord op.

Eksempler du kan bruge
Forældrene siger måske:
- Det gode samarbejde gør mit barn tryg her i børnehaven.
- Jeg ved, om det går fremad med mit barns særlige problemer.
- Jeg fik engang besøg af en fra familiecenteret, som jeg ikke brød mig om. Det gjorde min datter utryg. Så bad jeg om en anden vejleder. Det fik jeg, og så gik det meget bedre.
- Når mit barn ikke har lyst til at komme i børnehave, så tænker jeg på, at samarbejdet må forbedres mellem os.

Personalet siger måske:
- Når samarbejdet med forældrene er godt, trives børnene.
- Det positive samarbejde kan mærkes på konfliktniveauet mellem børnene, det er lavt, når vi har det godt.
- En dårlig stemning gør børnene utrygge, når de bliver afleveret om morgenen.

PowerPoint 3.5
Suleqatigiinneq pitsaanerulersinniarlugu qanoq iliorsinnaavugut?

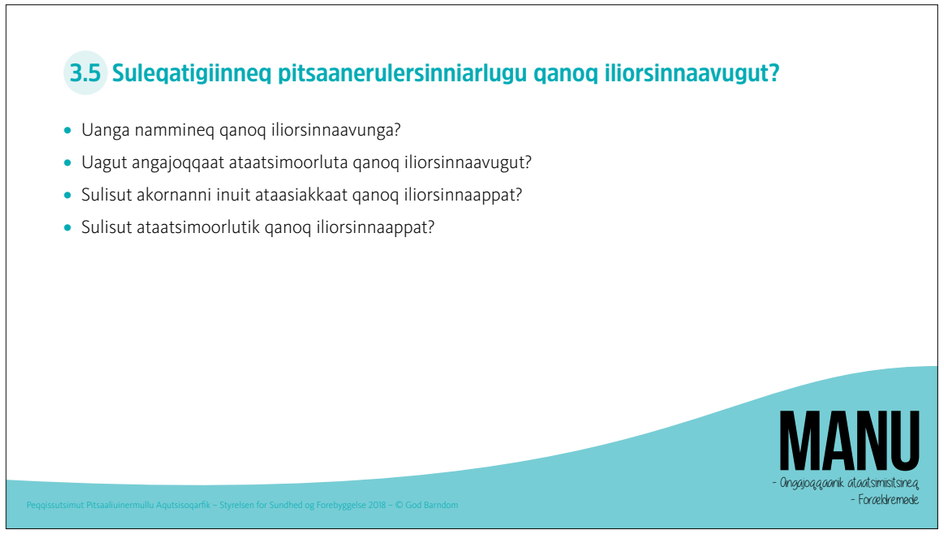

Anguniagaq
Peqataasut tamarmik eqqarsaatigissagaat, tamarmik immikkut ataatsimoorlutillu suleqatigiinneq pitsaanerulersinniarlugu qanoq iliorsinnaanerlutik.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut qinnuigikkit minutsini marlunni apeqqutit eqqarsaatigeqqullugit.
- Tulliullugu eqqarsaatitik pillugit ilatik oqaluttuutissavaat.

Peqataasut sallerpaatillugu namminneq qanoq iliorsinnaanertik isummerfigissavaat – angajoqqaajugunik sulisuugunilluunniit.

Piffissaqarpat pingaarnersiuisoqassaaq, inernerilu flipoverimut allanneqarlutik.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Ullaakkut meeqqannik aggiussigaangama sulisut ilassinissaat pikkorinnerulerfigerusuppara.
- Meeqqerivik qimaleraangatsigu meeraralu sulisunut qujallutalu inuulluaqqusinissarput eqqaamasassavarput.
- Ineqatigiit nuannaaqatigiinnissaat siunertaralugu suleqatigiissitamik pilersitsissaagut.
- Allanngugassaqarpat pisortaq oqaloqatigissavara, terlinganiik oqalunnernut peqataanianngilanga.

Sulisut immaqa oqarput:
- Meeqqat ataasiakkaat pillugit angajoqqaat oqaloqatiginerusarnerisigut paasissutissiinerusarusuppugut.
- Angajoqqaanut tamanut inussiarnerlungalu qungujulasarusuppunga.
- Meeqqat ataasiakkaat aaneqarneranni ullup ingerlanerani pisimasunit nuannersumik oqaluttuarnissara eqqumaffiginiarpara.
- Suleqatigiinni isumaqatigiinnikuuvugut angajoqqaat nuanninngitsumik eqqartortarumanagit.

PowerPoint 3.5
Hvad kan vi gøre for at skabe et bedre samarbejde?

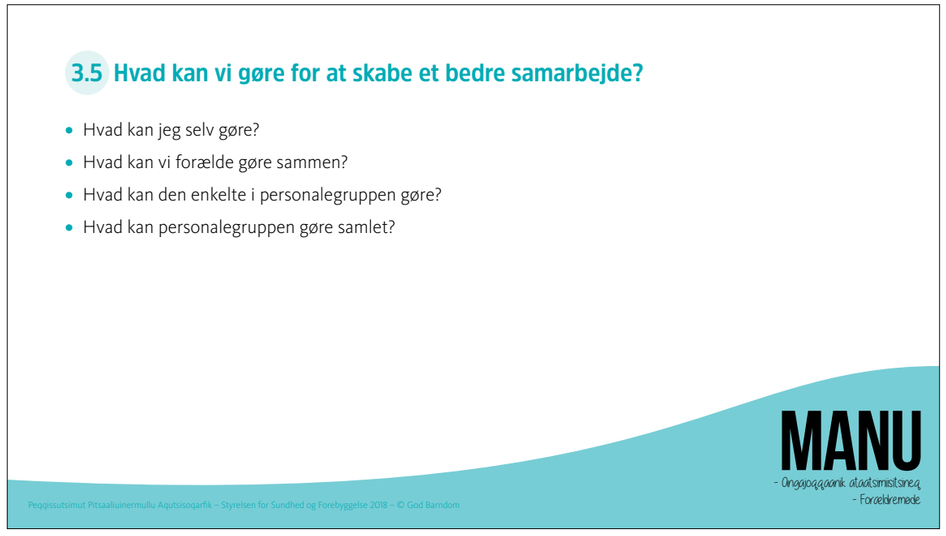

Mål
At alle overvejer, hvad vi hver især og sammen kan gøre for at skabe et endnu bedre samarbejde.

Sådan kan du gøre
- Bed deltagerne bruge to minutter på at overveje spørgsmålene.
- Derefter skal de fortælle de andre om deres overvejelser.

Deltagerne skal først og fremmest forholde sig til, hvad de selv kan gøre, uanset om de er forældre eller personale.

Punkterne prioriteres, hvis der er tid, og resultaterne skrives på en flipover.

Eksempler du kan bruge
Forældrene siger måske:
- Jeg vil gerne blive bedre til at hilse på personalet om morgenen, når jeg kommer med mit barn.
- Jeg skal huske at mit barn og jeg siger farvel og tak for i dag, når vi går fra børnehaven.
- Vi nedsætter en arbejdsgruppe der arrangerer en stuefest.
- Jeg vil snakke med lederen, hvis der er noget, som skal ændres, for jeg vil ikke være med på sladder.

Personalet siger måske:
- Vi vil sikre bedre information om det enkelte barn ved at tale mere med forældrene.
- Jeg vil være positiv og smilende overfor alle forældre.
- Jeg vil være opmærksom på, at fortælle en positiv historie fra dagen, når det enkelte barn bliver hentet.
- I personalegruppen har vi aftalt, at vi lader være med at fortælle negative ting om forældrene.

PP PowerPoint 3.6
Unikaallanneq

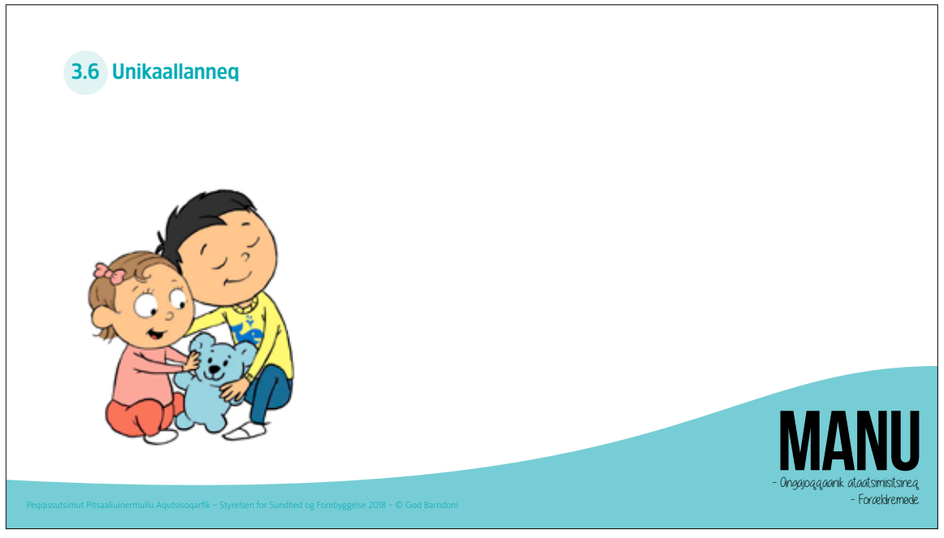

Anguniagaq
Periarfissaapput imeq, kaffi, tii tamulugassamerngillu – aamma issiaqatiginngisanik oqaloqateqalaarnissaq.

Imaaliorsinnaavutit
- Unikaallannerup qanoq sivisutiginissaa qaqugulu peqataasut utereersimanissaat oqaatigiuk. Unikaallanneq annerpaamik minutsinik 15-inik sivisussuseqartariaqarpoq.
- Ilisarisimarpianngisat oqaloqatiginissaat kaammattuutigiuk.

Unikaallannermut atatillugu peqataasut allaanerusumik inississinnaavatit, nutaanik suleqatigiiliorlutit. Peqataasut amerlanertigut ilisarisimanerusatik issiaqatigerusuttarpaat.

PP PowerPoint 3.6

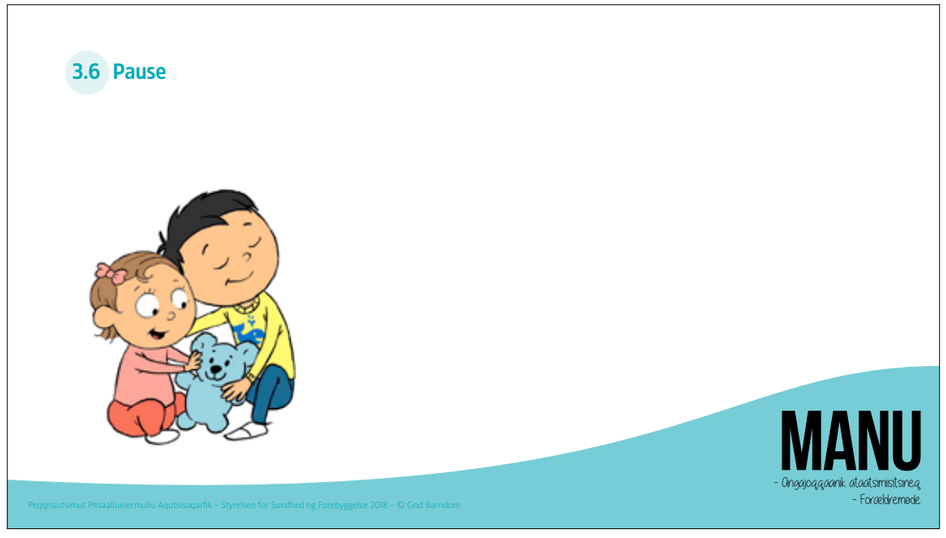

Pause

Mål
Mulighed for at få vand, kaffe, te og lidt let at spise - og at tale kort med andre end dem, man sidder sammen med.

Sådan kan du gøre
- Du fortæller hvor lang tid pausen varer, og hvornår deltagerne skal være tilbage. Pausen bør være på ca. 15 minutter.
- Du opfordrer alle til at tale med dem, de ikke kender så godt.

I forbindelse med pausen kan du eventuelt bryde op i den måde, deltagerne sidder sammen på, så de kommer til at danne nye grupper. Deltagerne vil ofte sætte sig sammen med dem, de kender bedst.

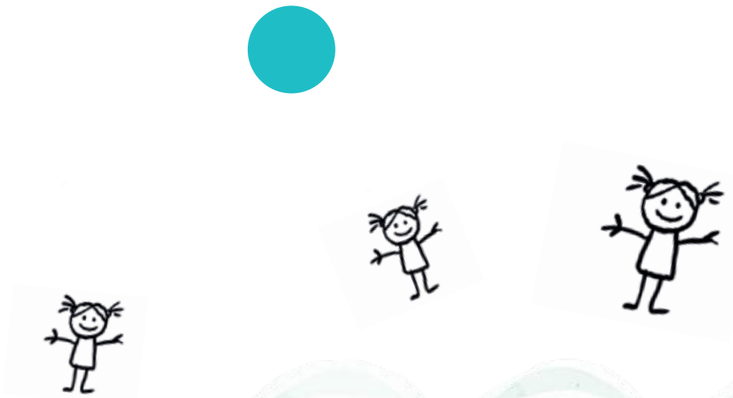

PP PowerPoint 3.7
Ataatsimooqatigiiffiit assigiinngitsut

Anguniagaq
Angajoqqaat, meeqqat aamma angajoqqaat sulisullu akornanni ataatsimooqatigiiffinnik siuarsaanissaq.

Imaaliorsinnaavutit
- Meeqqanut tunngatillugu ataatsimooqatigiiffiusartorpassuit naatsumik oqaluttuarikkit. Angajoqqaat akornanni, angajoqqaat sulisullu akornanni aamma meeqqat akornanni ataatsimooqatigiiffeqartarpoq.
- Peqataasut angajoqqaanut sulisunullu suli immikkooqqassapput, gruppillu apeqqutit pillugit oqallinnissaat aallartissavat. Oqariartuutit pingaarnersaat allattukkit.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat immaqa oqarput:
- Qaammammut ataasiarluta ualikkut ataatsimoortarumavugut, angajoqqaat meeqqerivimmi ataatsimoorfigisaannik.
- Pitsaassaaq meeqqat sapaatip-akunnerisa naanerini imminnut pulaarnerusarsinnaappata. Kissaatigigaluarparput sulisut tamatuma aaqqissuunnissaanut ikiuutissasut.
- Maanna atisaajartarfimmi ilaanneeriarluta immitsinnut ilassisarpugut, kisianni kissaatiginartikkaluarpara tamatta immitsinnut ilassisassasugut.

Sulsut immaqa oqarput:
- Kissaatigaarput ukiumoortumik sulisut ulloqartassasut, soorlu kangerluliarlutik, nerisassioqatigiilluta ataatsimoornerpullu patajalaallisarlugu. Taamaassappat angajoqqaat ullormi tassani meeqqatik namminneq paarisariaqarpaat.
- Sulisutut ataatsimoorfipput patajaallisarusupparput, immitsinnut saqqummiivigisarluta, soorlu qaammammut ataasiarluta.
- Meeqqat akornanni ataatsimooqatigiiffiit maluginiarneruniarpagut, qanorlu patajaallisarsinnaaneri pillugit angajoqqaat oqaloqatigalugit.

PP PowerPoint 3.7
Fællesskaber på kryds og tværs

Mål
At fremme fællesskaber mellem forældrene, mellem børnene og mellem forældre og personale.

Sådan kan du gøre
- Du fortæller kort, at der er mange forskellige fællesskaber omkring børn. Der er fællesskaber mellem forældre og forældre, forældre og personale og i børnegrupperne.
- Deltagerne sættes stadig sammen i forældregruppe og personalegruppe, og du sætter grupperne i gang med at snakke om spørgsmålene. De noterer det vigtigste budskab.

Eksempler du kan bruge
Forældrene siger måske:
- Vi vil have en fælles eftermiddag om måneden, hvor vi forældre er sammen i børnehaven.
- Det ville være godt hvis børene besøgte hinanden noget mere i weekenden. Vi kunne godt tænke os, personalet hjælper med at organisere det.
- Lige nu hilser vi af og til på hinanden i garderoben, men jeg kunne godt tænke mig, at vi alle hilser på hinanden.

Personalet siger måske:
- Vi vil gerne have en årlig personaledag, fx ude i fjorden, hvor vi kan lave mad sammen og få styrket vores fællesskab. Det kræver at forældrene selv passer deres børn på personaledagen.
- Vi vil gerne styrke vores faglige fællesskab ved at holde oplæg for hinanden, fx én gang om måneden.
- Vi vil se mere på fællesskaberne børnene imellem og tale med forældrene om, hvordan vi kan styrke dem.

PP PowerPoint 3.8
Ataatsimooqatigiiffiit nutaat pillugit isumaqatigiissutit

Anguniagaq
Tigussaasunik piviusorpalaartunillu isumaqatigiissuteqarnissaq, ataatsimooqatigiinnerunermik aamma meeqqat, angajoqqaat sulisullu toqqissimasutut misiginerannik kinguneqartunik.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut tamarmik ataatsimuussapput, ataatsimiinnermillu aqutsisup isummat suut saqqummiunneqarsimanersut naatsumik nassuiassavaa.
- Ersarissippata, ataatsimiinnermik aqutsisup isumagissavaa immikkoortunut ataasiakkaanut atatillugu kia suna suliarissaneraa pillugu isumaqatigiissusiortoqarnissaa.

Tamatumani pineqarsinnaapput inuit ataasiakkaat iliuuserisinnaasaat, imaluunniit suleqatigiit mikinerusut isumagisassamittut isumaqatigiissutigisaat.

Assersuutit atorsinnaasatit
Angajoqqaat:
- Angajoqqaat ilaat ataaseq internet-ikkut naapiffiliussaaq, angajoqqaat tamarmik pinnguartarfimmi arsaattarfimmi allamiluunniit naapinnissaminnik pisariitsumik isumaqatigiissuteqarfigisinnaasaannik – imaluunniit napparsimavimmiit angerlartoqarnerani attaveqaatigisinnaasaminnik.
- Angajoqqaaqatigiit isumaqatigiipput, sulisut peqatigalugit angajoqqaanut nutaanut tikilluaqqusissutissamik suliaqarniarlutik, tassuunakkut angajoqqaat nutaat pitsaasumik ataatsimooqataasinnaaleqqullugit.

Sulisut:
- Maluginiarluartarniarpara meeqqat tamarmik pinnguaqatigiittartunut peqataanersut, meeqqat pinnguaqatigiittarnissamik isumaqatigiissuteqarlutillu imminnut pulaartarniassammata.
- Isumagissavarput angajoqqaat sammisaqartitsilluni aaqqissuussinernut meeqqerivimmik atuisinnaanissaat.
- Meeqqat nutaat amerligaangata, ilisareqatigiinnissaq siunertaralugu ataatsimooqatigiittarnissaq sulisut suliniutigissavaat.

PP PowerPoint 3.8
Aftaler om nye fællesskaber

Mål
At indgå konkrete realistiske aftaler, der giver mere fællesskab, som betyder, at både børn, forældre og personale føler sig godt tilpas.

Sådan kan du gøre
- Alle deltagere er sammen, og mødelederen ridser op, hvilke ideer der er kommet frem.
- Når det er klart, sørger mødelederen for, at det aftales for de enkelte punkter, hvem der gør hvad.

Det kan både være noget, som den enkelte kan gøre, og noget, som en lille gruppe aftaler at gøre

Eksempler du kan bruge
Forældre:
- En forælder opretter en on-linegruppe, hvor alle forældrene let kan aftale at mødes på legeplads, fodboldbane eller andre steder – eller måske holde kontakt, når de er udskrevet fra hospitalet.
- En forældregruppe aftaler, at de laver et velkomstprogram for nye forældre sammen med personalet, så de nye bliver sluset godt ind i fællesskabet.

Personale:
- Jeg vil være opmærksom på, at alle børn er i en legegruppe, så børnene har legeaftaler og besøger hinanden.
- Vi sørger for, at forældrene kan bruge børnehavens rammer til arrangementer.
- Personalet tager initiativ til en ryste-sammen-fest, når der er kommet mange nye børn.

PP PowerPoint 3.9
Inuulluaritsi ullumimullu qujanaq

Anguniagaq
Angajoqqaat ataatsimiinneq peqataanerlu qanoq misigisimanerlugu eqqarsaatigissagaat. Peqataasut tamarmik angajoqqaanik ataatsimiisitsinermit anissasut isumalluarlutik, aamma meeqqanut imminnullu iliuuseqarnissartik piumassuseqarfigalugu.

Imaaliorsinnaavutit
- Peqataasut aperikkit ataatsimiinnermut peqataaneq qanoq-igineraat.
- Angajoqqaanik ataatsimiisitsinissamut pilersaarusioqataasimasut takkussimasullu tamaasa qujaffigikkit.
- Inuulluaqqukkit ullumimullu qujallutit. MANU-mi sammisassat allat pilersaarusiorsimagussigit tamatuma oqaluttuarinissaa eqqaamajuk.

PP PowerPoint 3.9
Farvel og tak for i dag

Mål
At forældrene tænker over mødet, og hvordan det har været at deltage. At alle går fra forældremødet med en optimistisk stemning og har mod på at gøre noget for børnene og hinanden.

Sådan kan du gøre
- Spørg deltagerne om, hvordan det har været at deltage i forældremødet.
- Sig tak til alle dem, der har hjulpet med at planlægge forældremødet, og tak til alle, der kom.
- Sig farvel og tak for i dag. Har I planlagt andre MANU arrangementer, så husk at fortælle om det.